

บทที่ 4 ผลการศึกษา

4.1 บริบททางประวัติศาสตร์ของจังหวัดตราด ประเทศไทยและจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

1) บริบททางประวัติศาสตร์ของจังหวัดตราด ประเทศไทย

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาและในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช “ตราด” มีชื่อเดิมเรียกว่า “บ้านบางพระ” มีชัยภูมิสำคัญในการเป็นเมืองหน้าด่านชายทะเล รักษาความมั่นคงและอธิปไตยของประเทศมีความสำคัญ ทางประวัติศาสตร์ สมัยสงครามกู้เอกราช พ.ศ. 2510 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงรวบรวมไพร่พลและเรือสำเภาเพื่อนำไปขับไล่พม่ากอบกู้เอกราชคืนสู่ชาติไทย และในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทำสนธิสัญญากับชาวฝรั่งเศสเพื่อเอาดินแดนจังหวัดตราดคืนมา เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2449

ที่ตั้ง “จังหวัดตราด” เป็นจังหวัดชายแดนสุดฝั่งทะเลตะวันออกมีรูปร่างลักษณะคล้ายหัวช้าง อาณาเขตด้านชายแดนติดกับประเทศกัมพูชาทั้งทางบกและทางทะเล ยาว 330 กิโลเมตร โดยทางบกติดกับทางจังหวัดของประเทศกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดโพธิสัตย์ และจังหวัดเกาะกง ซึ่งมีแนวชายแดนธรรมชาติติดทิวเขาบรรทัด เป็นเส้นแบ่งเขตแดนตลอดแนวยาว 165 กิโลเมตร และมีแนวอาณาเขตทางทะเลยาว 165.5 กิโลเมตร มีพื้นที่ขนาดเล็กเป็นอันดับ 4 ของภาคตะวันออก และเป็นอันดับที่ 56 ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางสายใหม่ บางนา-บ้านบึง-แกลง-ตราดเป็นระยะทาง ๓๑๕ กิโลเมตร

อาณาเขต มีอาณาเขตพื้นที่ทางบก 2,819 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,761,00 ไร่ มีพื้นที่ปกครองทางทะเล 7,257 ตารางกิโลเมตรทิศเหนือ ติดกับอำเภอคลอง จังหวัดจันทบุรีและประเทศกัมพูชา ทิศใต้ติดกับอ่าวไทยและน่านน้ำทะเลประเทศกัมพูชา ทิศตะวันออกติดกับประเทศกัมพูชา มีทิวเขาบรรทัดเป็นแนวกันเขตและทิศตะวันตกติดกับอำเภอคลอง จังหวัดจันทบุรี

2) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ อาณาบริเวณที่เป็นแผ่นดิน ภูเขา พื้นน้ำ และทะเล ดังนี้

- 1) บริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะสำหรับปลูกผลไม้ ปาล์มน้ำมัน ทำนาข้าว และการปศุสัตว์
- 2) ที่ราบบริเวณเชิงภูเขา บริเวณนี้มีพื้นที่กว้างขวางมาก เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำสวนผลไม้ ยางพารา และสับปะรด
- 3) บริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ส่วนมากมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกาะ
- 4) ที่ราบต่ำชายฝั่งทะเล และพื้นที่ทะเล บริเวณพื้นที่นี้ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ต่างๆ 52 เกาะ มีป่าชายเลนอย่างหนาแน่น เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

3) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดตราดมีอากาศไม่ร้อนจัด หรือหนาวจนเกินไป แต่มีฝนตกชุกมากเพราะมีพื้นที่ติดทะเลและมีภูเขาโอบล้อมจึงทำให้ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ฤดูหนาวเป็นเพียง

ระยะเวลาสั้น ๆ ช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ อากาศไม่หนาวมากนักอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อนช่วงระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยไม่เกิน 34 องศาเซลเซียส ฤดูฝนเกิดจากอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทะเลอ่าวไทย ในช่วงเดือนพฤษภาคม - ตุลาคมของทุกปี ทำให้มีฝนตกชุกในเกือบทุกพื้นที่ โดยเฉลี่ยจะมีปริมาณน้ำฝน 4,000-5,000 มม. ต่อปีเป็นเมือง ฝนแปดแดดสี่ มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในประเทศรองจากจังหวัดระนอง

(4) การปกครองและประชากร

- ประชากร

จังหวัดตราดมีประชากรทั้งหมด 222,279 คน เป็นชาย 110,939 คน หญิง 111,340 คน ความหนาแน่นของประชากรมีการกระจายตัวสูงสุดที่ อำเภอเมือง ร้อยละ 40.98 รองลงมา ได้แก่ อำเภอเขาสมิง ร้อยละ 19.83 อำเภอบ่อไร่ ร้อยละ 15.82 อำเภอคลองใหญ่ ร้อยละ 10.25 อำเภอแหลมงอบ ร้อยละ 8.57 อำเภอเกาะช้าง ร้อยละ 3.41 อำเภอเกาะกูด ร้อยละ 1.14

- หน่วยการปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 38 ตำบล 261 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 13 เทศบาลตำบล และ 29 องค์การบริหารส่วนตำบล

(5) โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

ส่วนราชการในระดับจังหวัดมีหน่วยงาน 2 ลักษณะ คือ หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด และหน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด (ที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง) หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดของจังหวัดตราด มีทั้งสิ้น 34 หน่วยงาน หน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด มีทั้งสิ้น 58 หน่วยงาน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 8 หน่วยงาน องค์การมหาชน 1 แห่ง : สำนักงานพื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง (สพพ.1) หน่วยงานอิสระ 6 หน่วยงาน ได้แก่ ศาลจังหวัดตราด ศาลจังหวัดตราดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดตราด สำนักงานอัยการจังหวัดตราด สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตราด และหน่วยทหารในพื้นที่

การจัดองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบ 44 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

(5) โครงสร้างพื้นฐาน

- ไฟฟ้า

จำหน่ายกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้มีทั้งสิ้น 444,619,934 ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง และมีผู้ใช้ไฟฟ้าจำนวน 72,748 ราย

- ระบบน้ำประปา

จังหวัดตราดมีโรงกรองน้ำ 3 แห่ง มีกำลังการผลิตรวมทั้งสิ้น 1,160 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง มีผู้ใช้น้ำรวม 18,120 ราย แยกเป็น

1) อำเภอเมือง 2 แห่ง มีกำลังการผลิต 1,110 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 584,941 ลูกบาศก์เมตรมีผู้ใช้น้ำ 17,115 ราย

2) สำนักงานประปาบ่อไร่ มีกำลังการผลิต 50 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 45,515 ลูกบาศก์เมตรมีผู้ใช้น้ำรวม 1,005 ราย

- โทรศัพทและไปรษณีย์

สถิติการใช้โทรศัพท์ มีการติดตั้งโทรศัพท์แล้วจำนวน 15,552 เลขหมาย เลขหมายที่มีผู้เช่าจำนวน 21,128 เลขหมายมีที่ทำการไปรษณีย์ 7 แห่ง ให้บริการทั้งภายในและต่างประเทศ

(6) ความต้องการน้ำ

น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค จังหวัดตราดมีประชากร 222.279 คน มีความต้องการในการใช้น้ำประมาณ 11,200,000 ลิตร

น้ำเพื่อการเกษตร ปัจจุบันมีความต้องการปริมาณน้ำเพื่อการเกษตร 391.12 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี ซึ่งในพื้นที่จังหวัดตราดสามารถกักเก็บน้ำได้ 146.3 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี

น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีความต้องการปริมาณน้ำเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรม ประมาณ 6.26 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี

น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีความต้องการปริมาณน้ำเพื่อใช้ในการท่องเที่ยว ประมาณ 0.88 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี

(7) การคมนาคมและขนส่ง

จังหวัดตราดมีเส้นทางคมนาคมและขนส่งทั้ง ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เส้นทางบกมีถนนเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดตราดกับเครือข่ายภายในประเทศจังหวัดอื่น ๆ ส่วนใหญ่ใช้เส้นทางถนนสายสุขุมวิท จากบางนา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ระยะทาง ประมาณ 385 กิโลเมตร (เลียบบชายฝั่งทะเลหรือเส้นทางสายเก่า) และเส้นทางสายบางนา บ้านบึง แกลง และตราด ระยะทาง 315 กิโลเมตร และเส้นทางสายจตุจักร ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ แกลง ชลุม และตราด ระยะทาง 327 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีสนามบินเอกชนจำนวน 1 แห่ง (ของบริษัทบางกอกแอร์เวย์ เปิดให้บริการเมื่อ 18 เมษายน 2546 ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด) เปิดบริการวันละ 4 เที่ยวบินกรณีปกติ และวันละ 8 เที่ยวบินกรณีช่วงฤดูการท่องเที่ยว สำหรับทางน้ำมีร่องทะเลน้ำลึกเหมาะสมกับการจัดสร้างท่าเทียบเรือขนาดกลาง (500 ตันกรอส) ได้ที่อำเภอคลองใหญ่ ซึ่งสามารถรองรับการขนส่งทางน้ำไปยังประเทศกัมพูชา เวียดนาม และภูมิภาคอินโดจีน รวมทั้งนานาชาติที่ได้มาตรฐาน เป็นอย่างดี ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2552 อนุมัติให้ก่อสร้างท่าเทียบเรือเอนกประสงค์ คลองใหญ่แล้ว ในวงเงิน 1,296 ล้านบาท กำหนดแล้วเสร็จภายในปี 2557

(8) การศึกษาและศาสนา

- **การศึกษา** จังหวัดตราด มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถม จนถึงระดับอนุปริญญา จำแนก ดังนี้

- 1) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 110 แห่ง
2 สาขา
- 2) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 16 แห่ง
- 3) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 8 แห่ง
- 4) สถานศึกษาในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดน 2 แห่ง
- 5) สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 แห่ง

- 6) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา 1 แห่ง
- 7) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 1 แห่ง
- 8) สถานศึกษาในสังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 แห่ง
- 9) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 7 แห่ง

10) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3 แห่ง

11) สถานศึกษาในสังกัดวิทยาลัยชุมชน จำนวน 1 แห่ง

โดยสถานศึกษาต่าง ๆ มีการกระจายอยู่ทั่วประเทศ และนอกจากนี้ ยังมีศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อพัฒนาด้านอาชีพให้แก่ประชาชนในจังหวัดอีกด้วย

จำนวนนักเรียนระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จำนวน 22,436 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 10,114 คน จำนวนครู 2,174 คน จำนวนห้องเรียน 1,129 ห้องเรียน

- **ศาสนา** วัดในจังหวัดตราดมีจำนวนทั้งสิ้น 134 แห่ง สังกัดมหานิกาย 122 วัด ธรรมยุต 12 วัด สำนักสงฆ์และที่พักสงฆ์ 30 แห่ง มีพระภิกษุ 738 รูป สามเณร 124 รูป จำนวนโบสถ์คริสต์ 1 แห่ง และมัสยิด 13 แห่ง ผู้นำถือศาสนาพุทธ จำนวน 213,408 คน (ร้อยละ 97) ศาสนาอิสลาม จำนวน 5,214 คน (ร้อยละ 2.37) ศาสนาคริสต์ จำนวน 1,386 คน (ร้อยละ 0.63)

(9) สังคม คุณภาพชีวิต

- **สาธารณสุข** จังหวัดตราดมีโรงพยาบาลของรัฐ 7 แห่ง จำนวนเตียง 472 เตียง จำนวนแพทย์ 52 คน ทันตแพทย์ 17 คน พยาบาล 551 คน ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.2554 ที่ผ่าน มา มีจำนวนผู้ป่วยทั้งสิ้น 167,115 คน เป็นผู้ป่วยใน 32,469 คน และผู้ป่วยนอก 134,646 คน มีจำนวนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล (รพ.สต.) 66 แห่ง ครอบคลุมตำบล นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 1 แห่ง จำนวนเตียง 114 เตียง จำนวนแพทย์ 17 คน พยาบาล 51 คน จำนวนผู้ป่วยทั้งสิ้น 17,996 คน เป็นผู้ป่วยใน 7,593 คน ผู้ป่วยนอก 10,403 คน และมีคลินิกทุกประเภท 67 แห่ง สาเหตุการตายที่สำคัญ ได้แก่ (1) มะเร็งทุกชนิด (2) อุบัติเหตุจราจร (3) โรคหลอดเลือดสมอง (4) โรคหัวใจ (5) ปอดอักเสบ

- **สวัสดิการสังคม** จังหวัดตราดมีสถานประกอบการจำนวน 1,226 แห่ง มีผู้ประกันตน ซึ่งขึ้นทะเบียนประกันสังคมจำนวน 12,854 คน ผู้ประกันตนที่สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและได้แจ้งความประสงค์เป็นผู้ประกันตนต่อจำนวน 1,995 คน มีการใช้บริการของผู้ประกันตนอันเนื่องมาจากเจ็บป่วยจำนวน 2,678 คน ทูพพลภาพจำนวน 18 คน เสียชีวิตจำนวน 28 คน คลอดบุตรจำนวน 527 คน ชราภาพจำนวน 166 คน สงเคราะห์บุตรจำนวน 2,332 คน และกรณีว่างงานจำนวน 208 คน

(10) สถานการณ์แรงงาน

ประชากรและกำลังแรงงาน จังหวัดตราด มีประชากรผู้ที่มีอายุ 15ปีขึ้นไป จำนวน 201,299 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 147,886 คน ผู้มีงานทำ จำนวน 147,347 คน ผู้ว่างงาน จำนวน 539 คน และไม่มีผู้รอดฤดูกาลมีงานทำ ผู้มีงานทำในจังหวัดตราด จำนวน 74,045 คน หรือร้อยละ 50.25 ทำงานในภาคเกษตรผู้มีงานทำจำนวน 73,302 คน หรือร้อยละ 49.75 ทำงาน

นอกภาคการเกษตร โดยทำงานในสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มากที่สุด จำนวน 74,045 คน หรือร้อยละ 50.25 รองลงมาคือ การขายส่ง การขายปลีก จำนวน 24,277 คน หรือร้อยละ 16.48 และผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 39,811 คน หรือร้อยละ 27.02

การว่างงาน มีประชากรของจังหวัดตราดที่ว่างงานทั้งสิ้น 539 คน หรือมีอัตราว่างงานร้อยละ 0.36 การบริการจัดหางานในประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2555 (เมษายน - มิถุนายน 2555) นายจ้าง/สถานประกอบการได้แจ้งตำแหน่งว่างงาน จำนวน 186 อัตรา โดยมีผู้สมัครงาน 233 คน และการบรรจุงานจะมีอัตราบรรจุงานต่อตำแหน่งว่างงานร้อยละ 108.1 ส่วนตำแหน่งงานว่างตามลำดับการศึกษาที่มีความต้องการสูงสุด คือ ระดับมัธยมศึกษามีความต้องการ 71 อัตรา (ร้อยละ 38.17) รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า มีความต้องการ 36 อัตรา (ร้อยละ 19.35) สำหรับอาชีพที่มีการบรรจุงานมากที่สุด คือ อาชีพเสมียน และเจ้าหน้าที่ มีจำนวน 51 คน (ร้อยละ 27.13) และอุตสาหกรรมที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด คือ การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคมมีความต้องการ 56 อัตรา (ร้อยละ 23.66)

แรงงานต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน 2555 มีจำนวน 322 คน แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นประเภทชั่วคราว จำนวน 251 คน (ร้อยละ 77.95) รองลงมาประเภทมาตรา 12 ยกเว้นมติ ครม. จำนวน 76 คน (ร้อยละ 20.81)

สำหรับแรงงานต่างด้าวที่ยื่นขอใบอนุญาตทำงานตามมติคณะรัฐมนตรีปี 2553-2555 เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้มาทำงานเป็นการชั่วคราว 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานให้จังหวัดระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน 2555 มีจำนวนทั้งสิ้น 17,414 คน จำแนกเป็นสัญชาติพม่า จำนวน 2,400 คน (ร้อยละ 13.78) ลาว จำนวน 229 คน (ร้อยละ 1.32) และกัมพูชา จำนวน 14,785 คน (ร้อยละ 84.90)

แรงงานไทยในต่างประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2555 พบว่าจังหวัดตราดมีผู้ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 5 คน ส่วนผู้ได้รับการอนุมัติไปทำงานต่างประเทศจำนวน 8 คน มีวิธีการเดินทางพบว่า เป็นวิธี Re-Entry ทั้งหมด

การพัฒนาศักยภาพแรงงานในช่วงไตรมาส 2 ปี 2555 มีกลุ่มอาชีพที่ฝึกเตรียมเข้าทำงาน จำนวน 3 กลุ่ม โดยกลุ่มอาชีพที่เข้ารับการฝึกเตรียมสูงสุด คือ กลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 52.08) และมีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานทั้งสิ้น จำนวน 833 คน กลุ่มที่เข้ารับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานสูงสุด คือ กลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการ จำนวน 725 คน (ร้อยละ 90.28) ส่วนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานมีจำนวน 16 คน โดยเข้าฝึกในกลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการเพียงกลุ่มเดียว

การคุ้มครองแรงงาน จากการตรวจสอบสถานประกอบการทั้งสิ้น 37 แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ จำนวน ๑,๔๗๓ คน ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาด 5-9 คน 10-19 คน 20-49 คน และ 50-99 คน ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คือ จำนวน 8 แห่ง หรือร้อยละ 21.62 โดยสถานประกอบการทั้ง 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน การตรวจความปลอดภัยในการทำงาน มีการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการ ทั้งสิ้น 29

แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ จำนวน 1,399 คน พบว่าสถานประกอบการทั้ง 29 แห่ง ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย

การเกิดข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาทแรงงานและข้อขัดแย้งในจังหวัดตราดในช่วงไตรมาส 2 ปี 2555 จังหวัดตราดได้รับเรื่องร้องทุกข์ทั้งหมด 10 ราย ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 12 คน เป็นเงิน 529,042 บาท และมีการวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ จำนวน 6 ราย ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน เป็นเงิน 106,872 บาท

การประกันสังคมข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2555 พบว่า จังหวัดตราด มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนสังคม จำนวน 1,233 แห่ง ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 12,840 คน มาตรา 39 จำนวน 1,981 คน และมาตรา 40 จำนวน 8,159 คน และมีสถานพยาบาลคู่สัญญาประกันสังคมที่เป็นสถานพยาบาลของรัฐบาล จำนวน 1 แห่ง

กองทุนประกันสังคม ในไตรมาส 2 ปี 2555 มีจำนวนผู้ใช้บริการจำนวน 3,684 ครั้ง หรือร้อยละ 24.86 ของผู้ประกันตน (ม.33 และ ม.39) ประเภทประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนใช้บริการประโยชน์สูงสุดได้แก่ กรณีสงเคราะห์บุตร มีจำนวน 2,071 ครั้ง หรือร้อยละ 56.22 ของผู้ใช้บริการทั้งหมด สำหรับปริมาณการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน พบว่า การจ่ายเงินกรณีคลอดบุตร มีการจ่ายเงินสูงสุดถึง 3,044,356 บาท หรือร้อยละ 27.63 ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่าย

การประสบอันตราย/เจ็บป่วยจากการทำงาน ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2555 จังหวัดตราด มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำนวน 20 ราย โดยประเภทของความร้ายแรง พบว่า ส่วนใหญ่จะหยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 11 คน หรือร้อยละ 55 และเป็นการหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 6 ราย หรือร้อยละ 30

(11) ความยากจน

ผลการสำรวจครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. ที่มีรายได้ต่ำกว่า 23,000 บาท /คน/ปีรวมทั้งจังหวัดใน 7 อำเภอในปี 2554 ปรากฏว่ามีครัวเรือนยากจน ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (23,000 บาท) จำนวน 13 ครัวเรือน ประกอบด้วย ครัวเรือนในอำเภอเกาะช้าง 6 ครัวเรือน อำเภอเขาสมิง 6 ครัวเรือน และอำเภอปอไร่ 1 ครัวเรือน

(12) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ป่าไม้ จังหวัดตราดมีพื้นที่ป่าไม้รวมทั้งสิ้น 609,510 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด สภาพป่าไม้เป็นป่าดงดิบและป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ชุมแพรก กระบาก พนอง และป่าชายเลน พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ โกงกาง แสม ประสัก ลำพู ลำแพน ไปรง และตะบูน ซึ่งแยกชนิดป่าไม้ได้ดังนี้

- 1) ป่าบก เนื้อที่ 541,383 ไร่
  - 2) ป่าชายเลน 7 ป่า เนื้อที่ประมาณ 68,188 ไร่
  - 3) อุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างและอุทยานแห่งชาติ
- น้ำตกคลองแก้ว
- 4) ป่าสงวนแห่งชาติมีจำนวน 14 ป่า เนื้อที่ประมาณ 323,085 ไร่
  - 5) พื้นที่ป่าตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พุทธศักราช 2484 เนื้อที่ประมาณ 71,224 ไร่

- แหล่งน้ำ

(ก) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดตราดมีปริมาณฝนตกประมาณ 4,000 มม. ต่อปี และมีปริมาณน้ำท่า 5,490 ล้าน ลบ.ม. ไหลลงสู่ทะเลปีละมากกว่า 5,000 ล้าน ลบ.ม. สามารถกักเก็บน้ำได้ 164.19 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งจังหวัดตราดมีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สาย ได้แก่ 1) แม่น้ำตราด ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุด ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัดไหลผ่านหลายท้องที่ ตั้งแต่พื้นที่อำเภอคลองใหญ่ อำเภอบ่อไร่ อำเภอเขาสมิง และไหลลงทะเลที่อำเภอเมือง และ 2) แม่น้ำเวฬุ เป็นแม่น้ำที่แบ่งเขตแดนจังหวัดตราดและจังหวัดจันทบุรี ซึ่งไหลผ่านเขตเกษตรกรรมของทั้งสองจังหวัด

(ข) แหล่งน้ำชลประทาน

ประกอบด้วยโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 14 แห่ง ความจุ 152.35 ล้าน ลบ.ม. โครงการชลประทานขนาดเล็ก ๗๙ แห่ง ความจุ 15.341 ล้าน ลบ.ม. แหล่งน้ำที่ดำเนินการโดยหน่วยงานอื่น ความจุ 6.50 ล้าน ลบ.ม.

2) บริบททางประวัติศาสตร์ของจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

คนไทยเกาะกงนั้นถือเป็นกลุ่มคนไทยจำนวนหนึ่งที่สูญเสียสัญชาติไทยอันเนื่องมาจากการเสียดินแดน (วรรณhini รุ่งเรืองสภากุลและภิญโญ วีระสุขสวัสดิ์, 2545: 1) กลุ่มคนไทย 2 แผ่นดิน ที่เรียกว่า คนไทยเกาะกงนั้น คำว่า “ไทย” คือ ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ ในขณะที่คำว่า “เกาะกง” คือ ชื่อของถิ่นกำเนิดและถิ่นที่พำนักอาศัยของพวกเขา คำว่า “ไทยเกาะกง” จึงเป็นนามที่บอกได้ทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ และถิ่นกำเนิด ถิ่นที่มาของกลุ่มชนเหล่านี้ได้โดยชัดเจน ซึ่งกลุ่มคนไทยเกาะกงนี้มีประวัติศาสตร์ร่วม (Histoire Commune) เป็นสิ่งที่ยึดโยงคนเชื้อสายไทยเกาะกงเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างเหนียวแน่นที่สุด โดยมีการไปมาหาสู่กันระหว่างจังหวัดตราดและเกาะกงในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ โดยยังคงความรู้สึกของความเป็นไทย เป็นพี่น้องกันอยู่ตลอดเวลา (ประโยชน์ โยธาภิรมย์, 2540: ฉ) ต่อมาความเป็นคนไทยเกาะกงในลักษณะที่เป็นทางการถูกสถาปนาขึ้นจากการเป็นบุคคล 2 สัญชาติ ระหว่างไทยและกัมพูชา ชายไทยเกาะกงได้รับการคืนสัญชาติซึ่งตาม พ.ร.บ.สัญชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555 ได้แยกกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นที่เป็น “ผู้ทรงสิทธิในสัญชาติไทย” หรือจะได้รับการคืนสัญชาติไทย ด้วยเพราะคนกลุ่มนี้สืบสายโลหิตจากบรรพบุรุษที่เป็นคนไทย (หลักสืบสายโลหิต) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (พระราชบัญญัติสัญชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555)

1. คนไทยพลัดถิ่น ตามมาตรา 3 ซึ่งได้ให้คำนิยามไว้ว่า “คนไทยพลัดถิ่นหมายความว่า ผู้ซึ่งมีเชื้อสายไทยที่ต้องกลายเป็นคนในบังคับของประเทศอื่นโดยเหตุอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของราชอาณาจักรไทยในอดีต ซึ่งปัจจุบันผู้นั้นมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีวิถีชีวิตเป็นคนไทย โดยได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือเป็นผู้ซึ่งมีลักษณะอื่นทำนองเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ซึ่งต้องดำเนินการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ตามมาตรา 9/6 “ให้ผู้ซึ่งคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้การรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด”

2. คนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับสัญชาติไทยก่อนวันที่พ.ร.บ.นี้ใช้บังคับ (คนไทยพลัดถิ่นตามมาตรา 5 พ.ร.บ.สัญชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2555) เกาะกงแต่เดิมนั้นเคยเป็นของไทยมาก่อน ปรากฏหลักฐานสำคัญเมื่อปี พ.ศ. 2398 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการให้ตั้งเกาะกง โดยพระราชทานนามเมืองนี้ว่า เมืองปัจจันตคีรีเขตร เพื่อให้เป็นเมืองหน้าด่านทางชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย เนื่องจากเป็นเมืองที่มีเขตติดต่อกับเขมรและญวน เหตุที่รัชกาลที่ 4 พระราชทานนามเกาะกงว่า ปัจจันตคีรีเขตร ก็เพื่อให้คล้องจองกับชื่อเมืองประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งอยู่ทางด้านภาคตะวันตกของไทย ซึ่งตั้งอยู่ในแนวรุ้ง (Latitude) เดียวกัน (รุ่งมณี เมฆโสภณ. 2551:37) ถึง พ.ศ. 2422 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์จัดตั้งสถานีทหารเรือขึ้นตามชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกที่เมืองชลบุรี บางพระ อำเภอบางละมุง เมืองระยอง เมืองแกลง เมืองจันทบุรี อำเภอลอง เมืองตราด เมืองปัจจันตคีรีเขตร และเกาะเสม็ดนอก เพื่อรับมือกับภัยคุกคามจากฝรั่งเศสทางทะเล

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2435 ฝรั่งเศสได้เริ่มดำเนินการทางทหารใช้กำลังเข้าบีบบังคับไทย โดยยกกองทัพมาเข้าขับไล่ทหารไทยให้ถอยร่นออกจากดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ทำให้ความยุ่งยากทางชายแดนไทยเริ่มทวีความรุนแรงขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการรักษาการป้องกันพระราชอาณาเขตขึ้น และจัดกองบัญชาการทัพอยู่ตามหัวเมืองชายทะเลแต่ละด้านขึ้นด้วย

ในปี พ.ศ. 2436 รัฐบาลสยามได้แต่งตั้งให้นายพลเรือจัตวาพระยาชลยุทธโยธินทร์ (André du Plésis de Richelieu) เป็นผู้จัดการป้องกันพระราชอาณาเขตทางหัวเมืองฝ่ายตะวันออก ทางกระทรวงการต่างประเทศได้มีคำสั่งมายังผู้ว่าราชการเมืองแถบนี้ ซึ่งรวมทั้งเมืองตราดและเมืองปัจจันตคีรีเขตรด้วย ให้ช่วยพระยาชลยุทธโยธินทร์จัดการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการป้องกันพระราชอาณาเขต การเสียดินแดนจังหวัดปัจจันตคีรีเขตร

การส่งมอบตราดให้กับฝรั่งเศสนั้นเกิดจากในวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2436 เกิดวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา เรือรบฝรั่งเศสสามารถฝ่าแนวป้องกันของสยามเข้ามาทอดสมอในกรุงเทพฯ ได้ ฝ่ายฝรั่งเศสยื่นคำขาดให้ฝ่ายไทยปฏิบัติตามเมื่อ 20 กรกฎาคม โดยให้เวลาตอบ 48 ชั่วโมง ฝ่ายไทยได้ตอบข้อเรียกร้องเมื่อ 22 กรกฎาคม แต่ไม่เป็นที่พอใจของฝ่ายฝรั่งเศส ดังนั้นในวันที่ 24 กรกฎาคม ฝรั่งเศสจึงประกาศตัดสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย สองวันถัดมา (26 กรกฎาคม) ฝรั่งเศสได้สั่งให้ผู้บัญชาการกองเรือภาคตะวันออกไกลที่ไซ่ง่อนปิดล้อมอ่าวไทย ตั้งแต่แหลมเจ้าลายถึงบริเวณแหลมกระบัง และในวันที่ 29 กรกฎาคม ฝรั่งเศสได้ประกาศปิดล้อมอ่าวไทย ครั้งที่ 2 โดยขยายเขตเพิ่มบริเวณเกาะเสม็ด จนถึงแหลมสิงห์ รวม 2 เขต ฝ่ายไทยจำต้องยอมรับคำขาดของฝรั่งเศสที่ยื่นไว้แต่เดิมในวันเดียวกันนั่นเอง แต่ในวันรุ่งขึ้นฝรั่งเศสถือโอกาสยื่นคำขาดเพิ่มเติมอีก โดยประกาศยึดปากน้ำและเมืองจันทบุรีไว้เป็นประกัน และบังคับให้ไทยถอนตัวออกจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงอีกด้วย ไทยจำเป็นต้องยอมรับโดยไม่มีทางเลือก เมื่อฝ่ายไทยปฏิบัติตามคำขาดนั้นแล้ว ฝรั่งเศสจึงได้ยกเลิกการปิดอ่าวในวันที่ 3 สิงหาคม เวลา 12.00 น. แต่การยึดปากน้ำและเมืองจันทบุรียังคงยึดไว้ตามเดิม

ต่อมาได้มีการทำสัญญาสงบศึกกันโดยหนังสือสัญญาฉบับลงวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2436 (ร.ศ. 112) ในหนังสือสัญญาฉบับนี้ มีข้อความระบุไว้ในอนุสัญญาผนวกต่อท้ายหนังสือสัญญาข้อ 6 ว่า

“คอนเวอนแมนต์ (Government - รัฐบาล) ฝรั่งเศสจะได้ตั้งอยู่ต่อไปที่เมืองจันทบุรี จนกว่าจะได้ทำการสำเร็จแล้วตามข้อความในหนังสือสัญญา...”

แม้ทางฝ่ายไทยปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ฝรั่งเศสบีบบังคับทุกอย่าง ฝรั่งเศสก็ยังไม่ยอมถอนทหาร ยังคงยึดจันทบุรีไว้อีกเป็นเวลานานถึง 10 ปี เป็นเหตุให้ต้องมีการตกลงทำสัญญาขึ้นใหม่อีกฉบับหนึ่งคือ อนุสัญญาลงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2445 แต่หนังสือฉบับนี้ฝรั่งเศสไม่ยอมให้สัตยาบันและไม่ถอนกำลังออกจากจันทบุรี จึงได้ตกลงมีสัญญาอีกฉบับหนึ่ง คือ สัญญาลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2446 คราวนี้ฝรั่งเศสจึงถอนกำลังออกจากจันทบุรี แต่ได้เข้ายึดครองเมืองตราดและบรรดาเกาะทั้งหลายภายใต้แหลมสิงลงไปซึ่งรวมถึงเกาะกงแทน ฝ่ายไทยจำต้องมอบเมืองตราดและเมืองประจันตคีรีเขตให้แก่ฝรั่งเศส ในวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2447

พื้นที่ดังกล่าวได้ตกอยู่ในการยึดครองของฝรั่งเศส จนถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2449 จึงได้มีการตกลงทำหนังสือสัญญาขึ้นอีกฉบับหนึ่งเรียกว่า “หนังสือสัญญาระหว่างสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามกับเปรสซิเดนต์แห่งรีปบลีคฝรั่งเศส” ฝรั่งเศสจึงคืนเมืองตราดให้ไทยตามเดิม แต่ฝ่ายไทยจะต้องยอมยกดินแดนเขมรส่วนใน (มณฑลบูรพา) คือ เมืองพระตะบอง เมืองเสียมราฐ และเมืองศรีโสภณ เป็นเงื่อนไขแลกเปลี่ยน แต่ปรากฏว่าเมืองปัจจันตคีรีเขต (เกาะกง) นั้นฝรั่งเศสมิได้คืนให้ไทยแต่ประการใด เมืองปัจจันตคีรีเขต (เกาะกง) จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของกัมพูชาไปโดยปริยาย(ประมวลพระราชหัตถเลขา รัชกาลที่ 5 ที่เกี่ยวกับภารกิจของกระทรวงมหาดไทย เล่มที่ 2 ภาคที่ 3 ก. มหาดไทย, 2513: 50) นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ผลจากเหตุการณ์ดังกล่าว ชาวบ้านเชื้อสายไทยเมื่อได้ทราบความว่าตนเองไม่ได้เป็นชาวสยามอีกต่อไปแล้วก็รู้สึกเศร้าเสียใจเป็นอย่างมาก บ้างก็พากันยอมทิ้งบ้านเรือนเรือสวนไร่นาของตนเองและอพยพกลับเข้ามาอยู่ในดินแดนสยาม แต่ส่วนมากก็ยังรู้สึกผูกพันและเสียตายนบ้านเรือนและทรัพย์สินของตนเอง จึงไม่ยอมอพยพออกจากพื้นที่พวกเขาเหล่านี้ผ่านช่วงชีวิตที่ต้องประสบกับการตกเป็นคนอื่นบนแผ่นดินอื่นมาด้วยกัน พบเห็นและมีประสบการณ์ที่ต้องอยู่ภายใต้รัฐบาลเจ้าสีหนุที่ห้ามพูด อ่าน มีหนังสือไทยไว้ในบ้านด้วยกัน ผ่านการต่อสู้เพื่อปลดแอกตนเองมาด้วยกัน ผ่านการพลัดพรากจากคนที่รัก ความอดอยาก และการอพยพข้ามพรมแดนอย่างยากลำบากโดยการเดินเท้าและเดินเรือมายังประเทศไทยด้วยกัน ฯลฯ ประวัติศาสตร์ร่วมดังกล่าวทำให้คนเชื้อสายไทยจากเกาะกงเกิดความรู้สึกร่วมกันว่าพวกเขามาจากที่เดียวกัน ผ่านประสบการณ์มาแบบเดียวกัน ประการที่สอง ชาวบ้านในสองพื้นที่ข้ามพรมแดนดังกล่าวมีความสัมพันธ์อันเครือญาติกันและมักจะรู้จักคุ้นเคยกันอย่างดีเนื่องจากมีบรรพบุรุษที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันมาก่อน ประการที่สาม เป็นปัจจัยที่สำคัญมากๆอีกประการหนึ่งคือ ภาษา คนเชื้อสายไทยจากเกาะกง พูดภาษาไทย ด้วยสำเนียงเหมือนกับคนไทยในอำเภอคลองใหญ่ ซึ่งก็แตกต่างกับสำเนียงของคนเขมรที่พูดภาษาไทย ความสามารถในการจำแนกสำเนียงเสียงพูดเหล่านี้ต้องอาศัยคนในพื้นที่หรือคนเชื้อสายไทยจากเกาะกงเป็นผู้ฟัง ชาวบ้านเชื้อสายไทยจากเกาะกงหลายคน พูดภาษาเขมรได้ เนื่องจากเกิดและประกอบอาชีพที่เกาะกง แต่ก็ไม่ใช่ทุกคนที่สามารถอ่านและเขียนภาษาเขมรได้ สำหรับเรื่องการพูดภาษาเขมร พบว่า ชาวบ้านเชื้อสายไทยจากเกาะกงหลายคนเล่าว่าในยุคเขมรแดง พวกเขาแทบจะต้องกลายเป็นใบ้เนื่องจากไม่กล้าพูดภาษาเขมรสำเนียงไทย มิฉะนั้นจะโดนฆ่าเนื่องจากภาษาเขมรสำเนียงไทยจะทำให้ทหารเขมรแดงทราบวาทันทีว่าพวกเขาเป็นคนไทยประการที่สี่ ความเชื่อทางศาสนา คนเชื้อสายไทยที่เกาะกงนับถือ

ศาสนาพุทธ ในยุคของเจ้าสีหนุที่พระสงฆ์ไทยและคนไทยถูกบังคับให้สวดมนต์แบบเขมร ทำให้ชาวบ้านอดใจไม่ไหวมาก ดินแดนเกาะกงในอดีต มีพระเกจิอาจารย์ที่เป็นที่เคารพสักการะอย่างมากของชาวบ้านไทยเกาะกงอยู่ 3 องค์ด้วยกันคือ หลวงพ่อหมึก วัดปากคลองสนามควาย หลวงพ่อรอด วัดพนมกรุง และหลวงพ่อเวียน วัดเกาะกะปิ ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดเกาะกง กัมพูชา ปัจจุบันนี้หลวงพ่อทั้งสามองค์ก็ยังเป็นที่สักการบูชาของชาวบ้านไทยเกาะกงทั้งที่อยู่เกาะกงและที่คลองใหญ่ โดยเฉพาะหลวงพ่อหมึก ที่ชาวบ้านเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างมาก รูปปั้นจำลองของหลวงพ่อหมึกที่วัดคลองใหญ่ก็เปรียบเสมือนการสืบทอดความเชื่อของคนเชื้อสายไทยจากฝั่งเกาะกงมาสู่ฝั่งคลองใหญ่เช่นกัน ประการที่ห้า ความรู้สึกร่วมกัน สิ่งนี้เป็นผลพวงมาตั้งแต่การมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน มีคำพูดประโยคหนึ่งที่มักจะได้ยินเสมอๆจากชาวบ้านเชื้อสายไทยจากเกาะกงเวลาที่พวกเขาเล่าเรื่องราวที่ผ่านมาของตนเองว่า "คนไทยเกาะกง อยู่เขมรเขาเรียกว่า เขียมเกาะกง อยู่ไทยเขาเรียกว่า เขมร" ซึ่งคำพูดประโยคนี้ถือเป็นข้อความที่แสดงความรู้สึกน้อยใจ และ บ่งบอกถึงความเป็นคนอื่นบนแผ่นดินอื่นและบนแผ่นดินแม่ของบรรพบุรุษพวกเขาได้เป็นอย่างดี (ประเสริฐ ศิริ.นักธุรกิจคนไทยเกาะกง. 1 สิงหาคม 2556)

ชีวิตของคนไทยเกาะกงต้องเผชิญกับปัญหาการสู้รบแย่งชิงอำนาจทางการเมืองอยู่ตลอดเวลาในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อย ถูกจำกัดกวดล้าง เช่นฆ่าตลอดเวลา ท่ามกลางสถานการณ์ดังกล่าวทำให้คนไทยพากันลุกขึ้นมาจับอาวุธขึ้นต่อสู้คนชาติเขมรให้พ้นไปจากเกาะกง เพื่อให้คนไทยได้รับความมีเสรีภาพ อิสระภาพ มีสิทธิในการปกครองตนเอง (ประโยชน์ โยธาภิรมย์, 2540: 272) ตลอดระยะเวลาของการต่อสู้ที่ยาวนาน คนไทยเกาะกงได้เชื่อมร้อยเครือข่ายของตนเองเข้ากับคณะอิสระหรือเขมรอิสระ จนได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส คณะอิสระที่เกาะกงไม่เคยยุติการเคลื่อนไหวโดยปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา เนื่องจากพวกเขาได้ข้อสรุปว่า “เพราะรัฐบาลจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร เจ้าหน้าที่ที่เคยฆ่าคนเกาะกง เอาตัวเอาตียังคงอยู่ ยังคงเป็นเจ้าเป็นนายไม่เปลี่ยนแปลงไปไหน จึงต้องทำลายกันไป” ประโยชน์ โยธาภิรมย์, 2540: 270) ดังนั้นขบวนการต่อสู้ของคนไทยเกาะกงในคณะอิสระ ภายใต้การนำของนายประสิทธิ์ จิตศิลป์ จึงสร้างความสัมพันธ์และเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน (Indochinese Communist Party – ICP) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ประเทศ คือ เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ต่อมาจึงได้แตกออกเป็น 3 พรรค ของกัมพูชา เรียกว่าพรรคประชาชนปฏิวัติเขมร (Kmaer People’s Revolution Party – KPRP) หรือเรียกสั้นๆ ว่า พรรคประชาชนเขมร ก่อนจะเปลี่ยนชื่อมาเป็น พรรคคนงานเขมร และกลายเป็นพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาในที่สุด (รุ่งมณี เมฆโสภณ, 2551: 93-125)

ในยุคเขมรแดง ภายใต้การนำของพอลพต กล่าวได้ว่าเป็นยุคมืดที่สุดของประวัติศาสตร์เขมร ที่มีการฆ่าคนชาติเดียวกันอย่างเหี้ยมโหดทารุณ ด้วยข้อหาขัดขวางการปฏิวัติ ประกอบด้วยผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย (Democratic Kampuchea) ผู้ทำลายต่ออำนาจรัฐ และกลุ่มผู้นิยมเวียดนาม คนไทยเกาะกงซึ่งต่อมารวมตัวกันภายใต้พลพรรคคนไทยเกาะกงได้ติดต่อไปยังเวียดนามให้ทราบถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เวียดนามตอบกลับมาว่า “ยินดีจะหารื้อด้วย” ใส่ ภูทอง และเตียบัญจึงติดต่อไปมากับเวียดนาม ซึ่งฮุน เซน กล่าวว่า การโค่นล้มเขมรแดงนั้นมาจากการประสานงานร่วมกัน 5 ฝ่าย คือ (รุ่งมณี เมฆโสภณ, 2551: 135-145)

กลุ่มที่ 1 นำโดย เอง สำรินและเจียซิม ทางภาคตะวันออก

กลุ่มที่ 2 นำโดย บู ทอง ทางภาคอีสาน

กลุ่มที่ 3 นำโดยแปนโสวัฒน์เจีย สต และจัน ซี ปัญญาชนที่ได้รับการฝึกฝนจาก

เวียดนาม

กลุ่มที่ 4 นำโดยฮุน เซน กองกำลังใหม่

กลุ่มที่ 5 นำโดย ใส ภูทอง และเตียบัญกลุ่มต่อต้านเขมรแดงในประเทศไทย

ในวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2522 กองกำลังแนวร่วมสามัคคีประชาชนกู้ชาติกัมพูชา (National United Front for Nation Salvation, Solidarity and Liberation of Cambodia) สามารถปลดปล่อยกัมพูชาโดยยึดกรุงพนมเปญได้สำเร็จ เป็นอันสิ้นสุดยุคเขมรแดง อันเป็นยุคมืดที่ยาวนานถึง 3 ปี 8 เดือน 20 วัน (รุ่งมณี เมฆโสภณ, 2551: 141)

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2447 นับเป็นเวลากว่า 109 ปี ที่คนไทยบนเกาะกงพยายามดิ้นรนต่อสู้เพื่อรักษาสิทธิ ผลประโยชน์และอัตลักษณ์ความเป็นคนไทย ในปัจจุบันยังพบว่าชาวไทยบนเกาะกงยังคงไปมาหาสู่ติดต่อกับคนไทยทั้งญาติพี่น้อง ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ทั้งด้านการศึกษา การขอสัญชาติ การติดต่อค้าขาย จากความจำเป็นดังกล่าวผลักดันให้คนไทยเกาะกงได้อาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ในการสร้างเครือข่ายจนกลายมาเป็นชนชั้นนำของประเทศกัมพูชาหลังสิ้นสุดยุคเขมรแดงจนถึงปัจจุบัน เช่น

1. ใส ภูทอง อดีตสมาชิกกรรมการกลาง กรรมการเมืองพรรคประชาชนปฏิวัติและรองประธานสภาแห่งรัฐ (State Council) เทียบเท่าประมุขแห่งรัฐในขณะนั้นคือ เอง สำรินเป็นแกนนำของพลพรรคไทยเกาะกงเข้าประสานกับแนวร่วมสามัคคีประชาชนกู้ชาติกัมพูชาด้วยความช่วยเหลือของเวียดนาม จึงสามารถโค่นพลพตได้สำเร็จ และเป็นผู้ที่เสนอชื่อ ฮุนเซน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี จนได้ครองอำนาจยาวนานมาถึงปัจจุบัน (รุ่งมณี เมฆโสภณ. 2551:155-165)

2. พลเอกเตียบัญ หรือนายสังวาลย์ หินกลิ้งดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเสียมราฐ สังกัดพรรคประชาชนกัมพูชา เตียบัญ ได้สมรสในปี พ.ศ. 2518 กับเตือนใจ ธรรมเกษร (เตา เตือน-Tao Toeun) บุตรสาวของเข้ม ธรรมเกษร ซึ่งเป็น 1 ใน 7 อดีตผู้นำพรรคไทยเกาะกง ที่ถูกเขมรแดงลวงไปสังหารใน พ.ศ. 2517เตียบัญ มีความสามารถทางการทหาร มีความสัมพันธ์อันแนบแน่นกับใส ภูทอง และนายทหารระดับสูงของไทยจำนวนมาก ทำให้เขาสามารถดำรงอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ได้ แม้ว่าสื่อมวลชนต่างประเทศจะมองว่าใส ภูทองถูกลดความสำคัญลง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2538 ที่ใส ภูทองถูกย้ายเป็นคณะกรรมการตรวจสอบของพรรคประชาชนกัมพูชา อีกทั้งสุขภาพก็ทรุดโทรม และใช้เวลาส่วนใหญ่ในไทย ขณะที่เส้นสายของฮุน เซน และเจีย ซิมมีมากขึ้น ซึ่งน่าจะส่งผลกระทบต่อเตียบัญ แต่ในเวลาเกือบ 2 ทศวรรษ เตียบัญยังคงรักษาสถานะของตัวเองได้เป็นอย่างดี (รุ่งมณี เมฆโสภณ. 2551:167-177)

3. จา เรียง หรือนายจำเรียง ศิริวงศ์ (กำนันเจ้า) สมาชิกแนวร่วมกู้ชาติอินโดจีน ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2498 ได้รับเลือกให้เป็นกำนันของเนินตะเคียน จนในปีพ.ศ.2514 ได้ไปเป็นนายด่านอยู่ที่ท่าเรือแพรกษัตริย์ ภายหลังจากฝ่ายเขมรแดงเรืองอำนาจจึงได้หลบภัยมาอยู่ในประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2518 จนกระทั่งแนวร่วมสามัคคีประชาชนกู้ชาติกัมพูชาซึ่งประสานกับ

เวียดนาม โคนล้มเขมรแดงได้สำเร็จ จึงเดินทางกลับกัมพูชาอีกครั้ง นายไส่ ภูทองเสนอชื่อให้เป็นรัฐมนตรีช่วยคลังและผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารแห่งชาติกัมพูชา ต่อมาในปีพ.ศ. 2424 จึงได้ขึ้นเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งชาติกัมพูชา ซึ่งถือว่าเป็นผู้กุมหัวใจเศรษฐกิจของกัมพูชา (รุ่งมณี เมฆโสภณ. 2551:179-187)

4. พลตำรวจเอกทอง จ้อน หรือนายจ้อน อินทสุวรรณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันเป็นสมาชิกวุฒิสภา

5. รุ่ง พรหมเกษร เป็น 1 ในผู้นำสำคัญของพลพรรคคนไทยเกาะกง และเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเกาะกงคนแรกหลังเขมรแดงล่มสลาย ผลงานชิ้นเอกคือการพลิกฟื้นสร้างเมืองเกาะกงกลับขึ้นมาใหม่อีกครั้ง นอกจากนี้ยังเคยเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติอีกด้วย (รุ่งมณี เมฆโสภณ. 2551:189-192)

6. ยุทธ ภูทอง อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเปรยแวงและผู้ว่าราชการจังหวัดเกาะกง มีศักดิ์เป็นหลานของไส่ ภูทองและรุ่งพรหมเกษร (รุ่งมณี เมฆโสภณ. 2551: 193)

7. พลเรือเอกเตยวิน ผู้บัญชาการทหารเรือ ซึ่งเป็นน้องชายของเตยบัณ

8. ลี ยง พัด หรือนายพัด สุภาภา นักธุรกิจชาวไทยเกาะกง ที่ได้รับฉายาว่า ‘เจ้าพ่อเกาะกง’ เป็นเจ้าของอาณาจักรธุรกิจใหญ่กลุ่มหนึ่งของกัมพูชาชื่อ แอลวายพีกรุ๊ป (L.Y.P.Group) ช่วงเกิดสงครามในกัมพูชา พัด สุภาภา อยู่ที่จังหวัดตราด พอเขมรแดงหมดอำนาจลงในปี 2522 จึงกลับเกาะกง และร่วมกับเพื่อนทำการค้าเครื่องยนต์เก๋านำเข้าจากสิงคโปร์ขึ้นท่าเรือที่เกาะกง ต่อมาได้รับโอนธุรกิจนำเข้าบูห์ต่างประเทศแต่เพียงผู้เดียวจากพันธมิตรที่มีสายสัมพันธ์กับผู้อำนาจทางการเมืองในขณะนั้นจึงตั้งบริษัท ฮีโรคิง อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด เพื่อผูกขาดขายบูห์ในประเทศ กัมพูชาธุรกิจที่สร้างรายได้มหาศาลให้ลี ยง พัดคือ สัมปทานขุดทรายในเกาะกง เขาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกสมาคมชาวไทหล้าของจังหวัดเกาะกง

ต่อมาได้สร้างรีสอร์ตและคาสีโน ในพื้นที่นับพันไร่ที่บ้านจามเยียม อำเภอมณฑลเสม จังหวัดเกาะกง ในนามบริษัท เกาะกง อินเตอร์เนชั่นแนล รีสอร์ตแอนด์ คลับ จำกัด ลูกค้าส่วนใหญ่ของบ่อนที่นายลี ยง พัด สร้างขึ้นมาก็คือชาวไทยที่หลังไหลข้ามฝั่งไปเล่นการพนันที่เกาะกง นอกจากนี้ยังมีบริษัท เกาะกง อิเล็กทริก จำกัด ขึ้นมาเป็นตัวแทนจำหน่ายไฟฟ้าที่เกาะกงโดยซื้อไฟฟ้าจากฝั่งไทย

ในปี 2545 นายลี ยง พัด ทุ่มเงินกว่า 2,000 ล้านบาท สร้างถนนสายจามเยียม-หัวเขาเป็นถนนคอนกรีต 4 เลน และสะพานข้ามแม่น้ำครางครินเชื่อมเกาะกงกับจังหวัดตราด ได้สัมปทานเก็บเงินค่าผ่านสะพาน เมื่อสร้างเสร็จแล้วสร้าง เกาะกง ซาฟารีเวิลด์ นำสัตว์จากต่างประเทศเข้ามาให้นักท่องเที่ยวได้ชม ทั้งลิงอุรังอุตัง ปลาโลมาแบบเดียวกับซาฟารีเวิลด์ของไทย และโดนกลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่าสงวนต่างประเทศ ประท้วงหลายครั้งในเรื่องการค้าสัตว์ป่าสงวน ต่อมานายลี ยง พัด ยังได้พัฒนารีสอร์ตที่เกาะกง ให้มีระดับสูงขึ้นโดยลงทุน 600 ล้านบาท สร้างโรงแรมหรูระดับห้าดาวเพื่อให้เกาะกงเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของกัมพูชา

ธุรกิจต่อจากรีสอร์ต คือน้ำตาล โดยนาย ลี ยง พัด ร่วมลงทุนกับกลุ่มน้ำตาลขอนแก่น ของตระกูลชินธรรมมิตร1 ใน 5 กลุ่มธุรกิจน้ำตาลที่ใหญ่ที่สุดของไทยสร้างโรงงานน้ำตาลขึ้น โดยนายลี ยง พัด ได้สัมปทานพื้นที่กว่า 4,000 เฮกตาร์ (ประมาณ 2,500 ไร่) ที่เกาะกงเพื่อทำไร้อ้อย และสัมปทาน

ไร่อ้อยนี้เองที่เจ้าพ่อเกาะกง โดนสื่อตะวันตกตามวิพากษ์วิจารณ์ ว่าใช้ทหารและตำรวจไล่ประชาชนออกจากพื้นที่สัมปทานอย่างไม่เคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของชาวบ้าน

ในปี 2543 นายกรัฐมนตรีสุน เชน แต่งตั้งนายลี ยง พัด ให้เป็นที่ปรึกษาเศรษฐกิจ ต่อมา ให้บรรดาศักดิ์เป็นออกญา และให้เป็นวุฒิสมาชิกในอีก 6 ปีต่อมา ทำให้เจ้าพ่อเกาะกง ยกระดับขึ้น เป็นนักธุรกิจระดับชาติ สร้างโรงแรมในเมืองหลวงกรุงพนมเปญ และโรงไฟฟ้าแคมโบเดียอิล็คทริก พาวเวอร์ ส่งกระแสไฟฟ้า 45 เมกะวัตต์เข้าพนมเปญทำให้ไฟฟ้าในเมืองหลวงไม่ติด ๆ ดับ ๆ อีกต่อไป

ในเวลาเดียวกันก็มีโครงการสร้างเมืองใหม่ใกล้ดาวทาวน์ของกรุงพนมเปญ เป็นโครงการที่ กลุ่มแอล วาย พี กรุ๊ปจะลงทุนสร้างสาธารณูปโภคทั้งถนน ประปา ไฟฟ้า ระบบน้ำเสีย สวนสัตว์ ขาฟารี สนามกอล์ฟ 36 หลุม และโรงแรมห้าดาวสำหรับเมืองใหม่ ในขณะที่ยังมีโครงการเพื่อเตรียมเป็นเจ้าภาพกีฬาซีเกมส์ในปี 2563 จนกระทั่งมีผู้กล่าวว่า นายลี ยง พัด ถือเป็นคนกระเป๋าสเงินของสุนเชน (จิต.นักธุรกิจคลองใหญ่.22 ตุลาคม 2556)

9.นายประเสริฐ ศิริ นักธุรกิจชาวไทยเกาะกง อดีตประธานหอการค้าจังหวัดตราด ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานที่ปรึกษาฝ่ายต่างประเทศ หอการค้าจังหวัดตราด ผู้ที่เคยพาจอมพล ป. พิบูลสงครามลี้ภัยการเมืองจากบ้านหาดเล็กสู่ประเทศกัมพูชา นอกจากนี้เป็นผู้ทำธุรกิจทำเทียบ เรือกัลปังหา จนประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นยังเป็นผู้ประสานงานระหว่างจังหวัดตราด และ จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชาในการดำเนินงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นผู้เริ่มโครงการแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมไทย-กัมพูชา เมื่อปี พ.ศ. 2539 รวมทั้งให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการบริเวณชายแดน ไทย กัมพูชา (ประเสริฐ ศิริ, นักธุรกิจชาวไทยเกาะกง, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2556)

(1) สภาพทางภูมิศาสตร์

จังหวัดเกาะกง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงพนมเปญ ห่างจากกรุงพนมเปญ 294 กม. มีชายแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดต่อกับไทยโดยมีเขตแดนทางทะเลยาวถึง 165 กม. และมีทิวเขา บรรทัดเป็นเส้นกั้นเขตแดนมีจุดผ่านแดนถาวรที่ข้ามจามเยียมอำเภอพนมดงรักตั้งอยู่ตรงข้ามกับบ้าน หาดเล็กอำเภอคลองใหญ่จังหวัดตราด

จังหวัดเกาะกงมีพื้นที่ 11,160 ตร.กม. ประกอบด้วย 8 อำเภอ (คือ อ.เกาะกง สามารถ เมียนจัย มณฑลสีมา สะแอมเป็ล(นาเกลือ) ทามบุง กัมปงศิลา บัวตุมสาคร และคีรีสาคร) 33 ตำบล และ 131 หมู่บ้าน มีประชากร 164,707 คน แยกเป็นชาย 84,800 คน และหญิง 79,907 คน

(2) ศักยภาพของจังหวัดเกาะกง

จังหวัดเกาะกง เป็นพื้นที่เป้าหมายสำหรับการพัฒนาภายใต้เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Cross Border Economic Zone) ประกอบด้วยโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม โครงการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐาน โครงการ ส่งเสริมการประมงชายฝั่ง โครงการเมืองคู่แฝดเกาะกง-ตราด

ในอนาคตจังหวัดเกาะกงจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเพราะสามารถขนส่งสินค้าจากไทยไป เวียดนามโดยใช้เส้นทางหมายเลข 48 ช่วง จ. เกาะกง- อ. สะแอมเป็ล- จ. สีหนุวิลล์ ภายใต้โครงการ ครอบคลุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภาคลุ่มน้ำโขงซึ่งรัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือเริ่มตั้งแต่การ ก่อสร้างและซ่อมแซมถนนลูกรังกว้าง 8 เมตร ไหล่ทางข้างละ 1 เมตร วงเงิน 134.5 ล้านบาท สร้าง

แล้วเสร็จในปี 2546 ต่อมาในปีงบประมาณ 2548 ได้ให้ความช่วยเหลือในการสร้างสะพานขนาดใหญ่ 4 แห่ง ได้แก่ คลองสะแรมบ็ล (SraeAmbel) คลองอันโดงตัง (PrekAndongtek) คลองตะเปียงรุง (Trapinroung) และ คลองภูมิดอง (Phumdong) แบบให้เปล่า วงเงิน 288 ล้านบาท และการให้เงินกู้แบบผ่อนปรนวงเงิน 568 ล้านบาท ในการปรับปรุงและลาดยางผิวจราจร

นอกจากนี้เจ้าของ “เกาะกงอินเตอร์เนชั่นแนล” ธุรกิจกาสิโน โรงแรมที่พัก รีสอร์ทที่ต้องการลบภาพของเกาะกงจากเมืองนักพนันหันใช้ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติป็นเป็นดินแดนแห่งการท่องเที่ยวยั่งยืนเพราะมีทิวทัศน์ที่สวยงามทั้งชายหาดป่าโกงกางภูเขา น้ำตกและแม่น้ำซึ่งเชื่อว่าสามารถนำมาเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีพร้อมการสร้างสนามกอล์ฟมาตรฐาน 18 หลุม นิคมอุตสาหกรรมเกาะกงมีพื้นที่ประมาณ 2,100 ไร่ตั้งอยู่ห่างจากชายแดนบ้านหาดเล็กประมาณ 2กม. มีศักยภาพดังนี้

1. ค่าแรงต่ำ (ขั้นต่ำ 51 ดอลลาร์ฯ ต่อเดือน)
2. ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ เรื่องการประมงและป่าไม้
3. รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในการส่งออก
4. การขนส่งวัตถุดิบทางรถยนต์จากไทยทำได้สะดวกและมีต้นทุนต่ำกว่าวิธีอื่น

นอกจากนี้สามารถส่งออกทางท่าเรือแหลมฉบังระยะทาง 280 กม และท่าเรือมาบตาพุด ระยะทาง 230 กม.

5. อาศัยไฟฟ้าและเครือข่ายโทรศัพท์ของไทย

(3) ลู่ทางการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมเกาะกง

(ก) ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแช่แข็ง หรือห้องเย็น

(ข) โรงงานผลิตแก้ว – โดยใช้วัตถุดิบทรายขาวในจังหวัด

(ค) ผลิตภัณฑ์ยาง และพลาสติก – โดยใช้วัตถุดิบน้ำมันยางจากภาคตะวันออกของ

ไทย

(ง) อุตสาหกรรมการเกษตร-สินค้าเกษตรเช่น กา ถั่วเหลือง มัน สำปะหลัง อ้อย ยางพาราและยูคาลิปตัส

(จ) แปรรูปไม้ -เพื่อเพิ่มมูลค่าเช่นเฟอร์นิเจอร์ ของเล่นเด็ก กรอบรูป และของใช้ในบ้าน

(ฉ) สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อรับสิทธิพิเศษศุลกากร (GSP)จากสหรัฐอเมริกา และ กลุ่มสหภาพยุโรป

(ช) ผลิตสินค้าอุปโภคและบริโภค-เพื่อทดแทนการนำเข้า และส่งออกไปยังประเทศแถบอินโดจีน จีนตอนใต้ และไทย

(ฅ) ชิ้นส่วนบางประเภท -เช่น น้ำมันสำเร็จรูป ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบเหล็กกล้า ยารักษาโรคและเคมีภัณฑ์ เป็นต้น เพื่อทดแทนการนำเข้า

นักธุรกิจไทยที่เข้ามาลงทุนในเกาะกง ได้แก่บริษัท โรงงานน้ำตาลขอนแก่น ซึ่งปลูกอ้อยและตั้งโรงงานน้ำตาล และบริษัทบางกอกแอร์เวย์ ซึ่งได้รับสัมปทาน ปรับปรุงสนามบินเกาะกงเพื่อรองรับการเติบโตทั้งด้านอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวโดยใช้เป็นจุดบินเชื่อมระหว่างเกาะกงเสียมเรียบ-กรุงเทพฯ

(4) รายชื่อผู้ว่าราชการจังหวัดและรองผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัด	Mr. YuthPhuthong CPP
รองผู้ว่าราชการจังหวัด	(1) Mr. Bin Sam Ol CPP
	(2) Mr. YoySoeuy CPP
	(3) Mr. Tham San CPP
	(4) Mr. Son Dara FUN
	(5) Mr. NornDinal FUN

3) ผลกระทบจากความร่วมมือทางการค้า ไทย-กัมพูชา กรณีศึกษา ตราด-เกาะกง

- ด้านการเมือง

ประเทศไทยและกัมพูชามีอาณาเขตติดต่อกันเป็นระยะทางกว่า 1,000 ก.ม. ในส่วนของ จ.ตราด มีชายแดนที่ติดต่อกับกัมพูชาทางบกกว่า 160 ก.ม. และยังมีเขตติดต่อทางทะเล ทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศไปมาหาสู่กันกว่า 10 ช่องทางตามแนวชายแดน ยามใดที่เกิดความไม่สงบ ก็จะเป็นช่องทางการหลบหนีภัยของชาวกัมพูชา นอกจากนี้การแย่งชิงทรัพยากรทางทะเลทำให้เกิดการรุกล้ำเขตแดน เป็นประเด็นปัญหาชายแดนอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นมานาน และพร้อมที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา

ช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา สถานการณ์สู้รบตามชายแดนไทย-กัมพูชาได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ตามแนวชายแดนไทย พม่า ลาว กัมพูชา โดยเฉพาะชายแดนไทยทิศตะวันออกติดต่อกับกัมพูชา ที่ความรุนแรงขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 กรมนาวิโยธินจึงเข้ามาดูแลพื้นที่ชายแดนด้าน อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี และให้กองเรือยุทธการดูแลพื้นที่บ้านหาดเล็ก อ.คลองใหญ่ และเกาะกูด

สาเหตุการสู้รบตามแนวพรมแดนอีกประการหนึ่ง คือ สถานการณ์ทางการเมืองของ กัมพูชาที่ขาดเสถียรภาพ มีการสู้รบกันอยู่เนือง ๆ ทำให้เกิดการอพยพพลัดถิ่นเข้ามาใน จ.ตราด และเกิดการต่อสู้ปะทะกันระหว่างทหารไทยกับกัมพูชา

การอพยพของชาวกัมพูชามีเข้ามาอยู่เรื่อย ๆ ปีพ.ศ. 2518 พรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้ายึดครองกัมพูชา มีการอพยพเข้ามากกว่า 100,000 คน จังหวัดตราด ได้ตั้งศูนย์รับผู้อพยพให้ที่ค่ายสุขสันต์ และค่ายไซค์เค หลังจากผู้อพยพกลับมาตุภูมิปี พ.ศ. 2533 สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ได้ขอใช้พื้นที่จัดตั้งโครงการทับทิมสยาม

ปี พ.ศ. 2522 เวียดนามเข้ายึดครองกัมพูชา ทำให้กลุ่มเขมรแดงถอยร่นเข้ามายังชายแดนไทยด้าน จ.ตราด มากเป็นทวีคูณบริเวณบ้านเขาล้าน อ.เมือง จ.ตราด และได้ตั้งศูนย์อพยพขึ้น เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ ได้เสด็จมาในปี พ.ศ. 2522 ทรงให้จัดตั้งศูนย์สภากาชาดไทยเขาล้านขึ้น เพื่อช่วยเหลือด้านการศึกษาและฝึกอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการอพยพเข้ามาเรื่อย ๆ บริเวณบ้านมะม่วง อ.บ่อไร่ บ้านเขาพลู อ.เมืองตราด บ้านโชดทราย ต.หาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด

ในขณะที่เดียวกันชายแดนไทย-กัมพูชาทางด้านเขตแดนทางทะเลได้เริ่มมีปัญหาเกิดขึ้นเมื่อเรือ ประมงไทยรุกล้ำเข้าไปหาปลาในเขตกัมพูชาและเวียดนาม แต่ทั้งนี้เกิดจากไม่มีการเจรจาตก

ลงเรื่องเขตแดน ทั้งทางบกและทางทะเลให้ชัดเจน หน่วยงานที่ดูแลทางทะเลของกัมพูชาก็มีหลายหน่วยที่ซ้ำซ้อนกัน ทำให้เกิดการจับกุมและเรียกค่าไถ่บ่อยครั้ง

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีรูปแบบรัฐเป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ และใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา หรือที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเรียกรวมกันว่า ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นฉบับที่ 18

ส่วนกัมพูชามีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบันคือ พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี ขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2547 และมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำประเทศคือ สมเด็จจุน เซน โดยดำรงตำแหน่งวาระละ 5 ปี

ผู้นำไทยกับกัมพูชามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกัน อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ความร่วมมือระหว่างสองประเทศดำเนินไปอย่างราบรื่นและสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สำหรับความร่วมมือที่สำคัญในปัจจุบัน

ด้านการเมืองความมั่นคง ไทยและกัมพูชามีกลไกความร่วมมือ ได้แก่ คณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศเป็นประธานร่วม และคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (RBC) ซึ่งมีแม่ทัพภาคที่รับผิดชอบพื้นที่บริเวณชายแดนทั้งสองประเทศเป็นประธานร่วม ซึ่งมีทั้งหมด 3 คณะกรรมการ โดยแบ่งพื้นที่ตามภูมิภาคชายแดน 3 ด้าน ได้แก่ กองทัพภาคที่ 1 ของไทยกับภูมิภาคทหารที่ 5 ของกัมพูชา กองทัพภาคที่ 2 ของไทยกับภูมิภาคทหารที่ 4 ของกัมพูชา และกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรี - ตราด ของไทยกับภูมิภาคทหารที่ 3 ของกัมพูชา นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการจัดการเขตแดนร่วม (JBC) ไทย - กัมพูชา ซึ่งมีหน้าที่สำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกระหว่างประเทศทั้งสองให้ชัดเจนภายใต้กรอบบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลกัมพูชาว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก หรือ MOU 2543

ด้านความร่วมมือชายแดน ปัจจุบันไทยกับกัมพูชาด้านจังหวัดตราดเปิดจุดผ่านแดนถาวร ระหว่างกัน 1 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการสัญจรข้ามแดนระหว่างประชาชนทั้งสองฝ่ายบนพื้นฐานของความตกลงสัญจรข้ามแดนไทย - กัมพูชา ปี 2540 ซึ่งกำหนดให้ผู้สัญจรข้ามแดนต้องใช้เอกสารเดินทาง ที่ถูกต้อง ได้แก่ หนังสือเดินทางและบัตรผ่านแดน นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามเอกสาร Concept Paper on Thailand - Cambodia Border Points of Entry: Ways towards New Order, Effective Border Management and Greater Bilateral Cooperation ซึ่งส่งเสริมการสัญจรข้ามแดนที่ถูกต้อง การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติในพื้นที่ชายแดน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ชายแดน อย่างไรก็ตาม ปัญหาในพื้นที่ชายแดนยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะการลักลอบค้ายาเสพติด แรงงานลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย การโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ปัญหาการปฏิบัติต่อชาวกัมพูชาที่ถูกจับกุม ในบางครั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไทยเพื่อป้องกันและปราบปราม

อาชญากรรมอาจนำไปสู่การเสียชีวิตและบาดเจ็บ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและประชาชนของทั้งสองประเทศได้

ความร่วมมือด้านแรงงานและการต่อต้านการค้ามนุษย์ ไทยกับกัมพูชาได้จัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงานไทย - กัมพูชา และบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจัดการค้าเด็กและหญิงและการช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2546 เพื่อจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามแดนโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชาในประเทศไทย รวมทั้งป้องกันและปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์

สำหรับสถานการณ์ทางการเมืองของกัมพูชานั้น แบ่งได้ออกเป็นสองส่วนคือ การเมืองภายในและการเมืองภายนอก โดยในส่วนของการเมืองภายในของกัมพูชามีสถานะความมั่นคงสูงมาก เนื่องจากพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) สามารถมีชัยชนะในการลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปของกัมพูชาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ประกอบกับการที่รัฐบาลภายใต้การนำของสมเด็จ ฮุน เซน สามารถคุมสภาพทางการเมืองภายในประเทศไว้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ทำให้รัฐบาลสามารถเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ และการสัมพันธภาพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐบาล

ด้านตรงข้ามชายแดนไทยอำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ในเขตประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นที่ตั้งของ อ.ลำลุต จ.พระตะบอง เพิ่งตั้งเป็นหมู่บ้าน มาได้ 2 ปี 2 เดือน ปัจจุบันมีพลเมือง 27,800 คนมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาประมาณ 14 หลัง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษายังไม่มี มีองค์กรเอกชนเข้ามาช่วยเหลือพัฒนา 4 องค์กร ปัจจุบันนี้ประชาชนชาวลำลุตเดือดร้อน และขาดแคลนเกี่ยวกับการเลี้ยงชีพ ชาวลำลุต จ.พระตะบอง และชาวบ่อไร่ จ.ตราด มีการไปมาหาสู่กันมานาน สินค้าต่างๆก็ซื้อจากไทยเป็นส่วนใหญ่ แต่เส้นทางในการขนถ่ายสินค้ายังไม่สะดวก ควรมีการก่อสร้างถนนสายด้านศาลเจ้า-ไปยัง อ.ลำลุต ระยะทาง 38 กม. และดำเนิน 400 ไปยังลำลุต ระยะทาง 18 กม. จะทำให้เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนด้านบ่อไร่กับกัมพูชา

ปัญหาเขตแดนไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการลงทุน ปัญหาแรงงานต่างด้าว เนื่องจากมีแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาทำงานอย่างไม่ถูกต้องโดยมีข้อพิจารณาก็คือ การที่ชาวกัมพูชาเข้ามาทำงานในไทย เนื่องจากปัญหาความยากจน และบางคนมาทั้งครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่อง เด็กที่ติดตามพ่อแม่มาไม่ได้รับการดูแล ไม่ได้เรียนหนังสือ ซึ่งคนเหล่านี้เมื่อโตขึ้น ก็อาจเป็นอาชญากร สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนไทยตามแนวชายแดนได้ (เขียน ธีระวิทย์, 2543: 38-46)

- ด้านเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชาในทางเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างใกล้ชิด ปัจจุบันมีคนไทยอาศัยอยู่ในกัมพูชาประมาณ 1,500 คน ส่วนใหญ่เข้าไปประกอบธุรกิจส่วนตัว อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร และค้าขาย ประเทศไทยถือเป็นคู่ค้าที่สำคัญและเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ในกัมพูชา แต่โดยที่ระบบการบริหารจัดการภายในของกัมพูชา อาทิ การจัดเก็บภาษี การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ความโปร่งใส ฯลฯ ยังขาดมาตรฐานและไม่เป็นสากล ทำให้การค้าและการลงทุนของไทยในกัมพูชามีต้นทุนสูงและเติบโตช้าซึ่งไม่สอดคล้องกับศักยภาพและสถานะทางเศรษฐกิจของไทย ทั้งนี้ รัฐบาลสองฝ่ายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและตกลงที่จะร่วมมือกันเร่งรัดการแก้ไขปัญหาและลดอุปสรรคด้าน

การค้าและการลงทุนระหว่างกันให้ปรากฏผลที่เป็นรูปธรรมต่อไป (วรินทร์ บัวผลิ และคณะ, 2554: 12-15)

การค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากจะมีรูปแบบการค้าตามปกติที่มีการนำเข้าและส่งออกทางเส้นทางการคมนาคมต่าง ๆ แล้ว ไทยยังมีการทำการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ในรูปของ “การค้าชายแดน” อีกด้วย เนื่องจากส่วนใหญ่ไทยมีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน

การค้าชายแดน เป็นการค้าในรูปแบบต่าง ๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าที่มีภูมิลำเนาหรือพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้ทำการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน โดยมีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าจำเป็นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภค สินค้าเกษตร สินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ เป็นต้น การค้าชายแดนมีวิธีที่ไม่ยุ่งยาก เน้นความสะดวก รวดเร็ว ซึ่งมีทั้งการค้าที่ถูกกฎหมาย (ผ่านด่านศุลกากร) และที่ผิดกฎหมาย (ลักลอบค้า)

จังหวัดตราดเปิดจุดผ่านแดนถาวร 1 แห่งที่บ้านหาดเล็ก อ.คลองใหญ่ ตรงข้ามกับบ้านจามเยียม อ.มณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง เป็นจุดการค้าชายแดนและเป็นเส้นทางส่งออกนำเข้าสินค้าที่สำคัญ และจุดผ่อนปรนอีก 1 แห่งที่บ้านหมื่นด่าน หมู่ 8 ต.บ่อพลอย อ.บ่อไร่ ตรงข้ามกับบ้านศาลเจ้า อ.สำลุต จังหวัดพระตะบอง เส้นทางนี้ไม่ใช่เส้นทางการค้าที่สำคัญ เป็นเพียงเส้นทางจุดผ่อนปรน ที่พ่อค้าไทยขอผ่านแดนออกไปเพื่อไปทำเหมืองพลอย ซื้อหวายจากฝั่งกัมพูชากลับมา การค้าชายแดนเป็นเพียงเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ด้านเครื่องอุปโภคบริโภคทางฝั่งกัมพูชาเท่านั้น

ด่านศุลกากรคลองใหญ่ได้เปิดจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 21 กันยายน 2540 ซึ่งพื้นที่ตรงข้ามด้านกัมพูชา คือ บ้านจามเยียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง สำหรับการเดินทางเข้า-ออก บริเวณจุดผ่านแดนถาวรยังใช้แนวทางการปฏิบัติแบบเดิม โดยมีเส้นทางการขนส่งสินค้าทั้งทางบก (เข้าสู่จังหวัดเกาะกง กัมพูชา ส่วนมากเป็นรถบรรทุกสิบล้อ และทางทะเลโดยใช้เรือประมงดัดแปลงที่มีระวางน้ำหนักเรือไม่เกิน 5 ตัน ซึ่งสามารถขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือขนาดเล็กใกล้กรุงสีหนุวิลล์ (กัมปงโซม) ได้ ในปัจจุบันมีท่าเทียบเรือเอกชน 4 ท่า คือ ท่าเรือกัลปังหา ท่าเรือชลาลัย ท่าเรือเกษมศิริ และท่าเรือเกษมศิริ คลองสน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ท่าเทียบเรือกัลปังหา และท่าเทียบเรือชลาลัยเป็นหลักในการขนส่งสินค้าไปกัมพูชาเขียน (ธีระวิทย์, 2543: 20-24)

4) สถิติการค้าชายแดนผ่านด่านคลองใหญ่

การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ผ่านด่านคลองใหญ่ได้ดูผลการค้าเพิ่มขึ้นซึ่งแปรผันตรงกับมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2551 (มกราคม-เมษายน) ไทยส่งออกสินค้าผ่านด่าน คลองใหญ่ ได้สูงถึง 5,600.6 ล้านบาท ส่งออกสินค้าได้ 5,589.2 ล้านบาท สินค้านำเข้า 5 อันดับที่สำคัญ ได้แก่ ไม้แปรรูป หวาย หอยลายสด ปูม้าต้มสุกแช่น้ำแข็ง และอะไหล่รถแทรกเตอร์เก่าใช้แล้วโดยสินค้าส่งออก 5 อันดับที่สำคัญ ได้แก่ น้ำตาลทราย นมและอาหารเสริม เปียร์ สุรา และเครื่องดื่ม น้ำอัดลมน้ำหวานต่าง ๆ

ตารางที่ 3 สินค้าส่งออก-นำเข้าที่สำคัญของอุตสาหกรรมค้าชายแดนไทย-กัมพูชากรม (การค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, สถิติการนำเข้า – ส่งออกของไทย, วันที่ค้นข้อมูล 16 สิงหาคม 2556)

ด้านศุลกากร	สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังกัมพูชา	สินค้าที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา
คลองใหญ่	1) น้ำตาลทราย 2) นมและอาหารเสริม 3) เปียร์ 4) สุรา 5) เครื่องดื่ม, น้ำอัดลม, น้ำหวาน ต่างๆ	1) ไม้แปรรูป 2) หวาย 3) หอยลายสด 4) ปูม้าต้มสุกแช่น้ำแข็ง

ตารางที่ 4 สถิติมูลค่าสินค้าส่งออก-นำเข้า ด้านศุลกากรคลองใหญ่ปีงบประมาณ 2550-2551 (มกราคม - เมษายน) (การค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, สถิติการนำเข้า – ส่งออกของไทย, วันที่ค้นข้อมูล 16 สิงหาคม 2556)

มูลค่ารวม	4,707.1	5,600.6	19
มูลค่าสินค้าออก	4,694.8	5,589.2	19.05
มูลค่าสินค้าเข้า	12.3	11.4	-7.3
ดุลการค้า	4,682.5	5,577.8	19.1

ตารางที่ 5 สถิติการค้าชายแดนไทยกับ กัมพูชา ที่ผ่านด่านที่ จังหวัดตราด พ.ศ. 2550 - 2556 (ล้านบาท) (การค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, สถิติการนำเข้า – ส่งออกของไทย, วันที่ค้นข้อมูล 16 สิงหาคม 2556)

ปี	เดือน	รวมมูลค่า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2556	มกราคม	2,526.37	2,428.82	97.55	2,331.27
2556	กุมภาพันธ์	1,844.49	1,765.87	78.62	1,687.25
2556	มีนาคม	2,420.95	2,285.51	135.43	2,150.08
2556	เมษายน	2,043.92	1,939.95	103.97	1,835.97
2556	พฤษภาคม	2,295.62	2,172.88	122.74	2,050.14

ปี	เดือน	รวมมูลค่า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2556	มิถุนายน	2,401.89	2,324.87	77.02	2,247.85
2556	กรกฎาคม	2,177.90	2,061.74	116.16	1,945.58
ผลรวมทั้งปี		15,711.15	14,979.64	731.50	14,248.14
2555	มกราคม	1,863.16	1,857.40	5.76	1,851.64
2555	กุมภาพันธ์	2,103.51	2,093.62	9.90	2,083.72
2555	มีนาคม	2,123.41	2,097.15	26.26	2,070.89
2555	เมษายน	1,662.64	1,653.85	8.79	1,645.05
2555	พฤษภาคม	2,075.82	2,035.47	40.35	1,995.12
2555	มิถุนายน	2,096.34	2,066.37	29.97	2,036.40
2555	กรกฎาคม	2,202.81	2,167.61	35.20	2,132.42
2555	สิงหาคม	2,309.29	2,245.28	64.01	2,181.27
2555	กันยายน	2,189.02	2,136.61	52.41	2,084.20
2555	ตุลาคม	2,035.66	1,975.36	60.29	1,915.07
2555	พฤศจิกายน	2,058.60	1,993.60	65.01	1,928.59
2555	ธันวาคม	2,216.45	2,131.82	84.63	2,047.18
ผลรวมทั้งปี		24,936.72	24,454.14	482.58	23,971.56
2554	มกราคม	1,626.46	1,613.27	13.19	1,600.09
2554	กุมภาพันธ์	1,578.52	1,549.80	28.73	1,521.07
2554	มีนาคม	1,911.36	1,899.58	11.79	1,887.79
2554	เมษายน	1,458.36	1,450.97	7.39	1,443.59
2554	พฤษภาคม	1,954.82	1,945.29	9.54	1,935.75
2554	มิถุนายน	1,974.82	1,967.37	7.45	1,959.92
2554	กรกฎาคม	1,927.81	1,915.39	12.42	1,902.97
2554	สิงหาคม	2,031.74	2,023.82	7.92	2,015.90
2554	กันยายน	1,615.58	1,607.10	8.48	1,598.62
2554	ตุลาคม	1,870.03	1,860.59	9.45	1,851.14
2554	พฤศจิกายน	1,827.44	1,818.97	8.48	1,810.49

ปี	เดือน	รวมมูลค่า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2554	ธันวาคม	2,134.73	2,109.47	25.26	2,084.20
ผลรวมทั้งปี		21,911.69	21,761.61	150.08	21,611.52
2553	มกราคม	1,523.44	1,521.10	2.35	1,518.75
2553	กุมภาพันธ์	1,350.89	1,348.49	2.40	1,346.09
2553	มีนาคม	1,943.73	1,937.97	5.76	1,932.22
2553	เมษายน	1,565.24	1,561.90	3.35	1,558.55
2553	พฤษภาคม	1,691.37	1,687.04	4.33	1,682.71
2553	มิถุนายน	1,903.86	1,897.81	6.05	1,891.76
2553	กรกฎาคม	1,810.02	1,800.87	9.15	1,791.72
2553	สิงหาคม	1,576.37	1,568.34	8.02	1,560.32
2553	กันยายน	1,387.78	1,367.50	20.28	1,347.22
2553	ตุลาคม	1,259.50	1,250.71	8.80	1,241.91
2553	พฤศจิกายน	1,547.65	1,535.23	12.42	1,522.81
2553	ธันวาคม	1,459.24	1,440.58	18.67	1,421.91
ผลรวมทั้งปี		19,019.11	18,917.54	101.57	18,815.96
2552	มกราคม	1,243.93	1,241.23	2.69	1,238.54
2552	กุมภาพันธ์	1,556.93	1,555.06	1.87	1,553.18
2552	มีนาคม	1,502.91	1,494.47	8.44	1,486.03
2552	เมษายน	1,354.29	1,347.78	6.51	1,341.26
2552	พฤษภาคม	1,600.18	1,598.35	1.83	1,596.52
2552	มิถุนายน	1,578.86	1,576.70	2.16	1,574.55
2552	กรกฎาคม	1,567.88	1,561.83	6.06	1,555.77
2552	สิงหาคม	1,431.70	1,428.87	2.83	1,426.04
2552	กันยายน	1,285.33	1,283.07	2.26	1,280.81
2552	ตุลาคม	1,598.93	1,594.98	3.95	1,591.04
2552	พฤศจิกายน	1,779.82	1,773.60	6.22	1,767.38
2552	ธันวาคม	1,522.36	1,518.28	4.08	1,514.20

ปี	เดือน	รวมมูลค่า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ผลรวมทั้งปี		18,023.13	17,974.23	48.90	17,925.33
2551	มกราคม	1,469.14	1,464.17	4.97	1,459.20
2551	กุมภาพันธ์	1,187.38	1,184.10	3.28	1,180.82
2551	มีนาคม	1,584.02	1,581.09	2.93	1,578.15
2551	เมษายน	1,382.57	1,381.28	1.29	1,379.99
2551	พฤษภาคม	1,528.48	1,526.50	1.98	1,524.53
2551	มิถุนายน	1,399.70	1,397.36	2.34	1,395.03
2551	กรกฎาคม	1,406.37	1,405.43	0.94	1,404.49
2551	สิงหาคม	1,487.04	1,484.88	2.16	1,482.71
2551	กันยายน	1,322.78	1,321.84	0.94	1,320.91
2551	ตุลาคม	1,332.97	1,331.61	1.36	1,330.25
2551	พฤศจิกายน	1,127.43	1,125.82	1.61	1,124.21
2551	ธันวาคม	1,253.35	1,250.95	2.40	1,248.55
ผลรวมทั้งปี		16,481.24	16,455.04	26.20	16,428.84
2550	มกราคม	679.16	676.51	2.64	673.87
2550	กุมภาพันธ์	872.85	864.08	8.77	855.31
2550	มีนาคม	1,109.51	1,106.23	3.28	1,102.94
2550	เมษายน	937.06	928.63	8.43	920.19
2550	พฤษภาคม	1,026.53	1,018.91	7.62	1,011.29
2550	มิถุนายน	981.45	972.92	8.53	964.39
2550	กรกฎาคม	794.38	783.40	10.98	772.42
2550	สิงหาคม	1,233.61	1,207.48	26.14	1,181.34
2550	กันยายน	1,003.10	985.93	17.17	968.76
2550	ตุลาคม	1,027.57	1,004.81	22.76	982.06
2550	พฤศจิกายน	1,073.06	1,071.04	2.02	1,069.02
2550	ธันวาคม	1,160.50	1,157.24	3.26	1,153.98
ผลรวมทั้งปี		11,898.77	11,777.17	121.59	11,655.58

การร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบต่าง ๆ โดยเฉพาะ ACMECS อาทิ การจัดทำ Contract Farming การรับซื้อผลผลิตการเกษตร 10 ชนิด ในอัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 0 การส่งเสริม การซื้อขายสินค้าแบบหักบัญชี (Account Trade) การจัดตั้ง One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกด้านพิธีศุลกากร การฝึกอบรมและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร โครงการจัดทำแปลงเกษตร สาธิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนของกัมพูชา เป็นต้น

5) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ไทย-กัมพูชา

โลจิสติกส์ (Logistics) ตามพจนานุกรม หมายถึง การส่งกำลังบำรุงในทางทหาร ซึ่งก็คือ การขนส่งยุทธโปกรณ์จากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งให้ถูกสถานที่และทันเวลา สำหรับในปัจจุบัน ได้นำ คำว่า โลจิสติกส์มาประยุกต์ใช้ในความหมายของระบบการขนส่ง โดยหมายถึงการจัดวางแผน กำหนด สายงาน และควบคุมกิจกรรมทั้งการเคลื่อนย้ายและไม่เคลื่อนย้ายในการลำเลียงสินค้าจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งที่มีการบริโภค ดังนั้น โลจิสติกส์ก็คือ วิธีการและกระบวนการที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายและต้นทุน โดยรวมในการกระจายสินค้าให้ต่ำที่สุด เพื่ออำนวยความสะดวกของกระบวนการไหลของสินค้าตั้งแต่ จุดเริ่มจนถึงมือผู้บริโภค

6) ความร่วมมือทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-กัมพูชา

สำหรับไทยมีการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ร่วมกับกัมพูชาตามกรอบความร่วมมือทาง เศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกรอบความร่วมมือ ACMECS GMS และ MGC เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือ ทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-กัมพูชา ได้แก่ **กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Cooperation: GMS)** เส้นทาง R10 โครงการถนนเลียบชายฝั่งทะเล ไทย- กัมพูชา-เวียดนาม เส้นทางเริ่มจากจังหวัดตราด (ไทย) – จังหวัดเกาะกง (กัมพูชา)-อำเภอสแรมเบิล- สีหนุวิลล์ - คาเมา (เวียดนาม) เส้นทางกัมพูชา ช่วงจังหวัดเกาะกง-อำเภอสแรมเบิล ระยะทาง 160 กิโลเมตร ค่าก่อสร้างประมาณ 334.5 ล้านบาท ในปี 2543 รัฐบาลไทยได้อนุมัติให้ความช่วยเหลือ รัฐบาลกัมพูชาในวงเงิน 134.5 ล้านบาท เพื่อให้ทหารช่างดำเนินการก่อสร้างและซ่อมแซมเส้นทางให้ เป็นถนนผิวจราจรลูกรังกว้าง 8 เมตร และไหล่ทางข้างละ 1 เมตร แล้วเสร็จเมื่อต้นปี 2546 ขณะนี้ รัฐบาลไทยได้อนุมัติความช่วยเหลือในการก่อสร้างสะพานขนาดใหญ่ 4 แห่ง แบบให้เปล่าวงเงิน 288 ล้านบาท และให้กรมทางหลวงให้ความช่วยเหลือในการสำรวจและออกแบบการก่อสร้างถนนลาดยาง สายนี้ รวมถึงรัฐบาลไทยจะให้เงินกู้แบบผ่อนปรนแก่กัมพูชาวงเงิน 568 ล้านบาท ภายหลังจากอนุมัติ วงเงินกู้เพิ่มเติมอีก 300 ล้านบาท เพื่อทำการก่อสร้างถนนลาดยาง

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง กัมพูชา-ลาว-พม่า-ไทย (Ayeyawady - Chao Praya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) กรมทางหลวงซึ่งเป็น หน่วยงานหลักในการดำเนินงานพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทางถนนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสาขาการ เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม โดยพิจารณาความเหมาะสมเบื้องต้นของเส้นทางที่มีศักยภาพในประเทศ เพื่อนบ้าน จัดลำดับความสำคัญโครงการ ระยะเวลา และแหล่งเงินทุนที่จะใช้ในการก่อสร้าง เพื่อใช้ ในการกำหนดนโยบายและรูปแบบให้ความช่วยเหลือ เช่น การศึกษาความเหมาะสม สรุวจอออกแบบ รวมทั้งการก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป ซึ่งโครงการเร่งด่วนด้านการเชื่อมโยงเส้นทาง

คมนาคมไทย-กัมพูชาภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง มีดังนี้

โครงการก่อสร้างถนนสาย 48 ตราด-เกาะกง-สะเรอัมเบิล มีเป้าหมายเพื่อก่อสร้างเส้นทางเศรษฐกิจหลักเชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม สายเลียบชายฝั่งทะเล (Southern Economic Corridor) ภายใต้กรอบ GMS ให้แล้วเสร็จภายในปี 2550

เส้นทางตราด-เกาะกง-สะเรอัมเบิล สำหรับไทย-กัมพูชาได้มีความร่วมมือกันในการก่อสร้างถนนสาย 48 (เกาะกง-สะเรอัมเบิล) และสะพานข้ามแม่น้ำ 4 แห่ง ซึ่งมีความยาว 140-150 กิโลเมตร (สะเรอัมเบิล ยาว 420 เมตร อันโตงตีก ยาว 270 เมตร ตรอเปียงรุง ยาว 480 เมตร และพุมดวง (ตาไต) ยาว 390 เมตร) ซึ่งทั้งสะพานและถนนเป็นงบประมาณที่ทางรัฐบาลไทยช่วยสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างและให้เงินกู้ระยะยาวกับรัฐบาลกัมพูชาประมาณ 1,000 ล้านบาท โดยถนนหมายเลข 48 นี้ นับเป็นเส้นทางคมนาคมที่มีความสำคัญกับชาวเกาะกงมาก เพราะเป็นถนนสายเดียวที่ทำให้จังหวัดเกาะกงสามารถเดินทางไปยังกรุงเทพมหานครได้ด้วยระยะทาง 280 กว่ากิโลเมตร ไปยังกรุง สีหนุวิลล์ประมาณ 250 กิโลเมตร และไปยังชายแดนเวียดนามประมาณ 350 กิโลเมตร ทำให้จังหวัด เกาะกงได้ประโยชน์จากถนนสายนี้อย่างมาก เพราะจะนำไปสู่การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา และเวียดนาม ปัจจุบัน ถนนหมายเลข 48 นี้ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และเปิดใช้เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 ที่ผ่านมา

เส้นทางถนนสาย 318 (ตราด-คลองใหญ่-บ้านหาดเล็ก) ใช้งบประมาณ 600 ล้านบาท และมีงบประมาณซ่อมแซมอีก 100 ล้านบาท ถนนสายนี้เป็นถนนโครงข่ายภาคตะวันออกสู่ อินโดจีนจากกรุงเทพฯ-ตราด - จังหวัดเกาะกง-กัมปงโซม (สีหนุวิลล์) ถนนสาย 318 เป็นถนนสายสำคัญในการขนส่งสินค้าจากกรุงเทพฯ จังหวัดในภาคตะวันออก รวมทั้งจังหวัดตราด เพื่อนำสินค้าส่งไปยังท่าเรือคลองใหญ่ เพื่อนำขึ้นที่ท่าเรือสีหนุวิลล์ในกัมพูชา และขนส่งต่อไปยังเวียดนามตอนใต้ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2553 และจะส่งผลให้การขนส่งสินค้าทางบกจากจังหวัดตราดสู่กรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 30 และลดระยะเวลาในการขนส่งเร็วกว่าทางน้ำ 3 เท่าตัว จะทำให้ขนส่งสินค้าสะดวกขึ้น และมีความรวดเร็ว ลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าได้มากขึ้น

ทั้งนี้ หากก่อสร้างถนนสาย 48 และถนนหมายเลข 318 แล้วเสร็จสมบูรณ์ คาดว่าจังหวัดตราดจะมีความสำคัญเป็นประตูเข้า-ออกของอินโดจีนอย่างแท้จริง เพราะเส้นทางสาย R10 จะเชื่อมต่อถึงเวียดนามได้ตามโครงข่ายสายเอเชียด้วย ในอนาคตเส้นทางสายนี้จะเป็นเส้นทางสายเศรษฐกิจที่สำคัญ

สำหรับการพัฒนาความร่วมมือทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-กัมพูชาจะเห็นได้ว่ามีข้อดีคือการคมนาคมไปมาสะดวก การขนส่งสินค้า และการท่องเที่ยวจะง่ายขึ้น เมื่อการขนส่งสินค้า โดยเฉพาะ ทางบกสามารถติดต่อกับชายฝั่งได้สะดวก และส่งผลดีต่อการส่งออก-นำเข้าสินค้าระหว่างไทย-กัมพูชา แต่อย่างไรก็ตาม พื้นฐานทางถนนไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่จะผลักดันให้เกิดการค้า การลงทุน แต่ต้องมีปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าข้ามแดน ได้แก่ ความตกลงอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงว่าด้วยการขนส่งสินค้าข้ามแดน (GMS Cross Border Transport Agreement: GMS CBTA) และกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน ซึ่งครอบคลุมกฎเกณฑ์ด้านยานพาหนะ คนประจำ

พาหนะ เส้นทางขนส่ง กฎระเบียบการจราจร ขนาดและน้ำหนักของยานพาหนะ และภาษีอากร เป็นต้น รวมถึงระบบไอที การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ ซึ่งยังเป็นอุปสรรคสำคัญอยู่ นอกจากนี้ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรุก-รับกับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น เพราะเส้นทางที่เชื่อมโยงกันย่อมเป็นทั้งโอกาสทางการค้า และภัยคุกคามได้ในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะกับจีนตอนใต้ ซึ่งเป็นที่รู้จักในนามของโรงงานโลก แหล่งผลิตสินค้าราคาถูก และตลาดบริโภคขนาดใหญ่ โดยอาจจะกลับกลายเป็นการเปิดประตูให้สินค้าราคาถูกจากจีนเพียงฝ่ายเดียวก็เป็นได้ การค้าระหว่างผู้ส่งออกไทยกับกัมพูชาบริเวณชายแดน ส่วนใหญ่เป็นการทำการค้าที่ไม่มีการทำสัญญาและไม่นิยมผ่านระบบธนาคาร เนื่องจากค่าบริการสูงและมีความล่าช้า ส่งผลให้ผู้ส่งออกไทยถูกโกงจากผู้นำเข้ากัมพูชาบ่อยครั้ง

โครงการสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำสะตึงนัม เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย-กัมพูชา ประกอบด้วยเขื่อน 3 เขื่อน ซึ่งสร้างกันแม่น้ำสะตึงนัม อ่างเก็บน้ำและทางส่งน้ำสำหรับปล่อยน้ำมายังโรงไฟฟ้าอยู่ในประเทศกัมพูชา ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่นโรงไฟฟ้า อ่างเก็บน้ำ จะตั้งอยู่ในเขตประเทศไทย ซึ่งการดำเนินโครงการมีโอกาสเป็นไปได้ทั้ง 3 เขื่อน โดยเฉพาะเขื่อนที่ 1 และ 2 มีความเป็นไปได้มากกว่าเขื่อนที่ 3 เพราะเขื่อนที่ 1,2 สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทานด้านตะวันออกของ จ.ตราด เป็นพื้นที่ 112,000 ไร่ ปัญหาขณะนี้คือ ต้องมีค่าใช้จ่ายในการกู้ระเบิด ซึ่งต้องใช้เงินจำนวนมาก (อัตราเฉลี่ยตารางเมตรละ 2 บาท) และรัฐบาลกัมพูชาต้องการให้โรงงานผลิตไฟฟ้าอยู่ในเขตกัมพูชา ในขณะที่ระดับพื้นที่ของไทย เห็นควรผลักดันให้มีการสร้างโรงผลิตไฟฟ้าในประเทศไทย บริเวณ ต.ซำราก ซึ่งจะทำให้กำลังผลิตกระแสไฟฟ้าสูงกว่า การตั้งโรงงานที่กัมพูชา เนื่องจากระดับน้ำกับระดับโรงงานใกล้เคียงกัน จึงควรมีการพิจารณาและประสานงานระหว่างไทยกับกัมพูชาให้ชัดเจนอีกครั้ง

7) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product)

ปี 2553 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด 21,407 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 18,479 ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ เท่ากับ 2,928 ล้านบาท ภาคการเกษตร มีมูลค่า 11,155 ล้านบาท (ร้อยละ 52.11) สาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาการเกษตรกรรม มีมูลค่า 6,571 ล้านบาท (ร้อยละ 30.71) สาขาประมง มีมูลค่า 4,528 ล้านบาท (ร้อยละ 21.40) ส่วนภาคนอกเกษตร มีมูลค่า 10,252 ล้านบาท (ร้อยละ 47.89) มีมูลค่าสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคม มีมูลค่า 1,566 ล้านบาท (ร้อยละ 7.32) สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ มีมูลค่า 1,194 ล้านบาท (ร้อยละ 5.58) สาขาโรงแรมและภัตตาคาร มีมูลค่า 980 ล้านบาท (ร้อยละ 4.58) ขยายตัวร้อยละ 17.6 สาขาการขนส่ง การขายปลีกฯ มีมูลค่า 914 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.7

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อคนต่อปี ปี 2553 รายได้ต่อหัวของประชากร 87,022 บาทต่อคนต่อปี ขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.9 เนื่องจากความสามารถในการผลิตหลักทั้งภาคเกษตรและภาคนอกเกษตรของจังหวัดปรับตัวสูงขึ้น

- การค้า

ในปี 2554 มีจำนวนผู้จดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้าที่ยังคงอยู่ จำนวน 1,429 ราย แยกเป็นจดทะเบียนพาณิชย์ที่ไม่เป็นนิติบุคคลจำนวน 548 ราย เป็นนิติบุคคลจำนวน 402 ราย แยก

เป็นบริษัทจำกัดจำนวน ๔๕๔ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 448 ราย ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล จำนวน 1 ราย การค้าชายแดน มีช่องทางการค้า 3 ช่องทาง ดังนี้

1) จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก พื้นที่ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ ตรงข้ามกับบ้านจามเยียม อำเภออมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ของกัมพูชา ลักษณะการค้าที่จุดนี้ ร้อยละ 80 เป็นการนำสินค้าลงเรือเพื่อขนส่งไปยังกัมพูชา โดยทำเทียบเรือของเอกชน 4 แห่ง คือ ทำเทียบเรือชลาลัย ทำเทียบเรือกัลปิงหา ทำเทียบเรือ ป.เกษม และทำเทียบเรือ ส.กฤตวรรณ ส่วนอีกร้อยละ 20 เป็นการนำเข้า-ส่งออกผ่านจุดผ่านแดนโดยตรงเปิด-ปิด ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 07.00-20.00 น.

2) จุดผ่อนปรนการค้าบ้านมะม่วง พื้นที่อำเภอบ่อไร่ (เนิน 400) วันเวลาเปิด-ปิด คือ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี เวลา 07.00-18.00 น. ปริมาณการค้า ณ จุดนี้ค่อนข้างน้อย

3) จุดผ่อนปรนการค้าชั่วคราวบ้านท่าเส้น พื้นที่ตำบลแหลมกลัด อ.เมืองตราด วันเวลาเปิด-ปิด คือ ทุกวันเสาร์ เวลา 10.00-16.00 น. เป็นการค้าของชาวบ้านหมอตา ตำบลหมอตา อำเภอเวียงเวล จังหวัดโพธิสัตว์ โดยลงทะเบียนเข้า-ออก ที่ฐานกองร้อย ทพ.นย. ที่ 535 (บ้านท่าเส้น)

- สินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ ไม้แปรรูป กากน้ำตาล (Molasses) หนวย กิ่งชำพืช และพืชผัก

- สินค้าส่งออกที่สำคัญคือ น้ำตาลทราย นมอาหารเสริมอาหารสำเร็จรูป และวัสดุก่อสร้าง

อย่างไรก็ดี จากข้อมูลดังกล่าวมาเราจะพบว่ากิจกรรมการค้าที่เกิดขึ้นนั้นเป็นภาพรวมของทั้งจังหวัด ในส่วนของท้องถิ่นนั้นมิได้มีการจัดเก็บเป็นข้อมูลที่ชัดเจน แน่นนอน ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับท้องถิ่น พบว่าการค้าที่เกิดขึ้นข้ามพรมแดนภายใต้นโยบายเมืองคู่มือตรานั้นเป็นการค้ามิได้มีความชัดเจนแต่อย่างใดโดยเฉพาะต่อชุมชนและนักธุรกิจท้องถิ่น (สมชาย กิมสร้อย, สัมภาษณ์, รองนายกเทศมนตรีตำบลหาดเล็ก, 5 กุมภาพันธ์ 2557)

- ด้านสังคม

แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือทางการค้า ไทย-กัมพูชา กรณีศึกษา ตราด-เกาะกง ผลการศึกษาพบว่า ส่งผลกระทบต่อด้านสังคมในด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ ผลกระทบด้านบวกจากการพัฒนาความร่วมมือทางการค้าทำให้ชุมชนระหว่าง 2 พื้นที่ไปมาหาสู่กันอย่างใกล้ชิด เกิดเป็นความสัมพันธ์อันดีในการสร้างความสัมพันธ์ในด้านอื่นๆ ผลงานชิ้นสำคัญที่ถือว่าเป็นผลมาจากการพัฒนาความร่วมมือทางการค้า คือ **หอการค้าจังหวัดตราด จัดงาน “OTOP สานสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา”**

นายประเสริฐ ศิริ ประธานหอการค้าจังหวัดตราด เปิดเผยว่า สำนักงานหอการค้าจังหวัดตราดร่วมกับจังหวัดตราด สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตราด ผู้ประกอบการในจังหวัดตราด และหอการค้าจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา กำหนดร่วมกันจัดงานแสดงสินค้า “OTOP สานสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา” ตามโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง (ACMECS) ขึ้น รวม 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 17-21 กันยายน 2553 ณ บริเวณสามแยกคลองใหญ่ ตำบลวังกระแจะ อำเภอเมือง จังหวัดตราด และครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 22-23 กันยายน 2553 ณ บริเวณบ้านคลองสน ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าระหว่างไทยกับกัมพูชาในระดับภูมิภาค โดยการจัดงานดังกล่าวจะมีผู้ประกอบการจังหวัดตราด และจังหวัดใกล้เคียง นำสินค้าจำหน่าย ประมาณ 94 บูธ สินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 6 บูธ เข้าร่วมแสดงและจำหน่าย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่สินค้า OTOP ของจังหวัดตราด และสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเจรจาการค้ากลุ่มย่อย เป็นการผลักดันให้เกิดกระบวนการซื้อขายสินค้าระหว่างผู้ประกอบการของไทยและกัมพูชาอีกด้วย

ผลกระทบด้านลบ

จากการส่งเสริมความร่วมมือทางการค้า เกาะกงได้กลายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีโครงการนิคมอุตสาหกรรมในเกาะกง พื้นที่ 1,500 ไร่ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าของเด็กเล่น ฯลฯ ซึ่งพื้นที่ที่ตั้งจะอยู่บนที่สูงใกล้ทะเล หากมีการดำเนินการจะต้องมีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมาถึงไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องถ่ายเทของเสียลงทะเล หรือมลภาวะจากขยะโรงงานอุตสาหกรรม (ประเสริฐศิริ, 25 พฤศจิกายน 2556) ทำให้มีปัญหาเรื่องแรงงานต่างด้าวและการเคลื่อนไหลของแรงงาน ก่อให้เกิดการแย่งชิงงาน การก่อกองอาชญากรรมปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นบ่อเกิดปัญหาอื่น ๆ ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการลงทุนของนักลงทุนไทยปัญหาเรื่องค่าเงินเรียลซึ่งเป็นสกุลเงินหลักที่ใช้ในกัมพูชาขาดเสถียรภาพทำให้การซื้อขายสินค้าไม่สามารถชำระค่าสินค้าเป็นสกุลเงินดังกล่าวได้ ส่วนใหญ่จะรับชำระค่าสินค้าเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และเงินบาทของไทย หรือบางครั้งต้องชำระเป็นทองคำแทน การลักลอบทำการค้าบริเวณชายแดนทำให้สินค้ามีราคาสูงกว่าสินค้าราคาปกติในท้องตลาด และผู้ซื้อนิยมซื้อสินค้าแบบผิดกฎหมาย ได้แก่ อัญมณี ไม้ สินค้าเกษตรและรถยนต์ เป็นต้นนอกจากนี้การส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าที่ตัดขาดจากท้องถิ่นในการร่วมกำหนดนโยบายหรือกิจกรรมโครงการดังกล่าวนี้ ทำให้ชุมชนไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเท่าทัน อันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของนโยบายจากส่วนกลางและการขาดการมีส่วนร่วม (อนูรัตน์ ฉายแสง, สัมภาษณ์, เลขาธิการเทศมนตรีตำบลหาดเล็ก, 5 กุมภาพันธ์ 2557)

8) การเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือทางการค้า ไทย-กัมพูชา

คณะผู้วิจัยพบว่าโดยรวมแล้วประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีประสิทธิภาพของกระบวนการและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนที่ดีกว่ากัมพูชาและเวียดนามค่อนข้างมาก จากผลการศึกษาในประเด็นของผลกระทบที่เกิดจากความร่วมมือทางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชานั้น พบว่าเกิดปัญหาที่สำคัญหลายประการ กล่าวคือ การส่งสินค้าเข้า-ออก โดยเฉพาะสินค้าเกษตรบางชนิดที่ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษี แต่เนื่องจากประชาชนในชุมชนขาดความรู้ในเรื่องดังกล่าว จึงทำให้ประชาชนบางส่วนต้องเสียเงินค่าธรรมเนียมในการค้าขายสินค้าดังกล่าวให้แก่บุคคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังคำกล่าวของผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลหาดเล็ก ว่า “ประชาชนเค้าไม่มีความรู้ตรงนี้ เค้าก็ไปจ่ายให้คนนั้น คนนี้ ของถูกๆ ก็กลายเป็นของแพง” (สัมภาษณ์.5 กุมภาพันธ์ 2557) ปัญหาเรื่องโรคระบาดที่ติดมากับแรงงานข้ามชาติ หรือพ่อค้าที่เดินทางไป-มา กลายมาเป็นภาระที่ท้องถิ่นต้องแบกรับ ข้อจำกัดเรื่องกฎหมาย

จากความไม่ลงตัวและทาบซ้อนในเชิงอำนาจนี้เอง ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาความร่วมมือทางการค้าชายแดน ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาความร่วมมือทางการค้าชายแดน

ระหว่างไทย กัมพูชา เพื่อให้ผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ชุมนุมท้องถิ่นในฐานะความเป็นเจ้าของพื้นที่นั้น ผลการศึกษาพบว่า

1. สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการค้าทางบก พบว่า มีการข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไว้ดังนี้ หากมีการปรับปรุงการขนส่งทางบกให้มีต้นทุนที่ถูกลง จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการนำสินค้าที่มีความอ่อนไหวต่อเวลาในการขนส่งไปขายในประเทศกัมพูชาตอนในมากยิ่งขึ้น เช่น ผักสด ผลไม้สด ต่าง ๆ และผู้ประกอบการไทยควรมองหาโอกาสในการเจาะตลาดในผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์หลักที่ส่งออกไปยังกัมพูชาอยู่แล้ว โดยมองการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภคของคนในประเทศกัมพูชามากยิ่งขึ้น เช่น คนในพนมเปญ ซึ่งมีความเจริญมากขึ้น และกำลังซื้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว อาจพยายามเจาะตลาดในสินค้าฟุ่มเฟือยมากขึ้น เช่น เครื่องสำอาง เครื่องประดับ สินค้าเทคโนโลยี สินค้าที่อาศัยช่องทาง MODERN TRADE เพื่อรองรับรูปแบบการบริโภคที่จะมีการเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคต สุดท้ายคือการพยายามระงับข้อพิพาทหรือแก้ไขปัญหาความมั่นคงร่วมกัน จะช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

2. ให้ความสำคัญกับเรื่องที่ดิน โดยการสงวนที่ดินให้เป็นของคนในท้องถิ่นไว้ให้มากที่สุด เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า ที่ผ่านมานั้นการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าบริเวณด่านศุลกากรและด่านพรมแดนขาดการวางแผนและบูรณาการอย่างเป็นระบบส่งผลทำให้ในพื้นที่บางแห่งมีปัญหาในการปฏิบัติงานตามมา ดังนั้นควรที่จะมีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด่านพรมแดนเพื่อกิจกรรมการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศนั้นควรต้องพิจารณาความต้องการของผู้ใช้งานเป็นหลักซึ่งได้แก่ประเภทสินค้าประเภทยานพาหนะที่ขับผ่านปริมาณยานพาหนะและเส้นทางของยานพาหนะควรมีการแยกพื้นที่บริเวณด่านพรมแดนสำหรับกิจกรรมการเพื่อการท่องเที่ยวโดยสารออกจากพื้นที่ในการตรวจตราและขนส่งสินค้าสำหรับรถบรรทุกและควรแยกพื้นที่สำหรับกิจกรรมการขนส่งสินค้าออกนอกชุมชนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวผู้คนในเมืองอีกทั้งช่วยให้เกิด ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

3. เตรียมความพร้อมให้กับชุมชนผู้วิจัย ผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ควรมีการสร้างเอกลักษณ์ด้วยการส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเพื่อดึงดูดใจแก่ลูกค้าเนื่องจากผลการวิจัยที่ได้พบหากผู้ประกอบการการค้าสามารถสร้างเอกลักษณ์และเข้าถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ในประเทศคู่ค้าได้ดีก็จะเป็นโอกาสที่ดีในการสร้างรายได้เพิ่มขึ้นรวมถึงการสร้างมาตรการในด้านารรับประกันสินค้าเพื่อรักษาลูกค้าให้ยั่งยืนยาวนานและเป็นลูกค้าที่จงรักภักดีต่อสินค้าและธุรกิจ โดยผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ควรมีการสร้างความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย ด้วยการทำตลาดกับคนรู้จัก คนใกล้ตัวและคนสนิทคุ้นเคย เนื่องจากถือเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายทางการค้า และการประยุกต์วิธีการขยายตลาดด้วยวิธีการทำตลาดผ่านทางนายหน้าหรือตัวแทนการส่งออกกับกรมส่งเสริมการส่งออกผู้ประกอบการควรมีการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับพนักงาน ซึ่งเป็นหนึ่งในการบริหารงานในองค์กรเพื่อสร้างควมพึงพอใจแก่พนักงานและสนับสนุนให้พนักงานในหน่วยงานมีการหาความรู้เพิ่มพูนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในองค์กร นำมาซึ่งผลการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ควรมีการขยายตลาดด้วยการสร้างช่องทางการติดต่อที่สะดวกรวดเร็วและมีระบบการ

ดำเนินงานที่สำคัญ ด้วยการสร้างการติดต่อค้าขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ คือ การทำตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่รู้จักกันดีในชื่อของ “Internet Marketing” ซึ่งเป็นวิธีที่สากลนิยมที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

4. กฎหมายและอำนาจทับซ้อน หน่วยงานด้านความมั่นคงในระดับนโยบายของประเทศควรมองปัญหาความมั่นคงในลักษณะที่ครอบคลุม (comprehensive) ให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะตัวแบบของ 3 เสาเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการนิยาม (define) ความหมายของความมั่นคงเนื่องจากปัจจุบันแต่ละฝ่ายทั้งกองทัพเอกชนภาคประชาชนยังมองตามทัศนะของแต่ละฝ่ายจึงทำให้การดำเนินงานไม่มีความประสานสอดคล้องกันหน่วยงานด้านความมั่นคงในระดับนโยบายของประเทศควรมีการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชาในลักษณะที่ครอบคลุมทั้งภัยคุกคามตามแบบ (Traditional Security) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non Traditional Security) ควบคู่กันไปเนื่องจากปัญหาด้านภัยคุกคามไม่ตามแบบที่เกิดขึ้นอาจกลายเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่ภัยคุกคามตามแบบได้ในอนาคตอาทิความขัดแย้งทางการเมืองภายในของแต่ละประเทศอาจนำไปสู่ปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนอย่างในปัจจุบันที่เป็นอยู่ก็ได้หน่วยงานเฉพาะกิจในพื้นที่ควรมีการบริหารจัดการโครงการพัฒนาพื้นที่หรือแม้แต่โครงการอื่นๆ ในภาพรวมให้เกิดการประสานสอดคล้องกันตามพื้นที่และจังหวะเวลาที่เหมาะสม (orchestrate) มิฉะนั้นแล้วความสัมฤทธิ์ผลในภาพรวมของบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (synergy) อาจไม่เกิดขึ้นตามเป้าหมายในระดับยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้การพิจารณาถึงกรอบของกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อรองรับต่อโครงการ cross border development โดยกองทัพอาจมีบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุนกองทัพควรมีการพัฒนางานด้านการปฏิบัติการทางข่าวสาร (IO) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วหากเกิดปัญหาขึ้นในอนาคตอย่างไรก็ตามเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นถือเป็นเพียงภาพสะท้อนบางส่วนที่คณะวิจัยพยายามนำเสนอเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถปรับตัวให้ทันกับปัญหาต่างๆ เพื่อให้ทิศทางการทำงานตั้งแต่ขั้นนโยบายระดับสูงนโยบายการจัดการเฉพาะในพื้นที่ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงมีความประสานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันโดยควรปรับปรุงรายละเอียดของนโยบายหรือทบทวนผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดนบริบททั้งภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านด้วยการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนต่อการกำหนดนโยบายในภาพกว้างมิฉะนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติของประเทศไทยก็ยังคงย่ำแย่อยู่กับที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง

5. ด้านงบประมาณ พบว่าถือเป็นประเด็นสำคัญนอกเหนือจากการทับซ้อนทางอำนาจในพื้นที่ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความร่วมมือทางการค้า โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณทั้งในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่มีผลโดยตรงต่อการส่งเสริมการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา ดังนั้นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาความร่วมมือทางการค้าในฐานะเจ้าของพื้นที่จึงควรสนับสนุนงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความจำเป็นในการบริหารจัดการท้องถิ่น

6. การประสานงานร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า จากการสำรวจด้านพรมแดนพบว่าเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานของไทยและของประเทศเพื่อนบ้านในด้านพรมแดนที่อยู่ติดกันนั้นขาดการประสานงานกันและมีการประชุมร่วมกันอย่างเป็นทางการน้อยอีกทั้งไม่มีอิสระในการปฏิบัติงานเท่าที่ควรเนื่องจากต้องอิงตามนโยบายจากส่วนกลางจึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในการ

ปฏิบัติงานที่ไม่ราบรื่นเท่าที่ควรเช่นการที่เวลาเปิด-ปิดด่านทั้งสองฝั่งไม่ตรงกันการที่ยานพาหนะจากฝั่งหนึ่งล้นยาวออกมายังอีกฝั่งการปิดด่านชั่วคราวจากการเมืองภายใน และกิจกรรมทางศาสนา นอกจากนี้พบว่ายังไม่มีระบบที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเลยการขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันนี้ทำให้ยากต่อการปฏิบัติงานประเภท Single Stop Inspection (SSI) เนื่องจากไม่เคยประสานงานกันมาก่อนการวางแผนเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าควรจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วย ตัวแทนจากรัฐบาลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นกระทรวงคมนาคม กรมศุลกากรหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด้านมาตรฐานสินค้ารวมไปถึงตัวแทนจากภาคเอกชนทั้งผู้ประกอบการและผู้ประกอบการขนส่งเพื่อให้การออกแบบและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานจริง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี